

ORGANİK TARIMIN ESASLARI VE UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı; ekolojik dengenin korunması, organik tarımsal faaliyetlerin yürütülmesi, organik tarımsal üretimin ve pazarlamanın düzenlenmesi, geliştirilmesi, yaygınlaştırılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik; her türlü bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretimi ile kullanılacak girdilerin organik tarım metoduna uygun olarak üretilmesi veya temini, orman ve doğal alanlardan organik tarım ilkelerine uygun olarak ürün toplanması, bu ürünlerin işlenmesi, ambalajlanması, etiketlenmesi, depolanması, taşınması, pazarlanması, kontrolü, sertifikalandırılması, denetimi ile cezai hükümlere ilişkin teknik ve idari hususları kapsar.

Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı,

İl Müdürlüğü: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı İl Müdürlüğünü,

Komite: Organik Tarım Komitesini,

Kanun: Organik Tarım Kanununu,

Organik tarım faaliyetleri: Toprak, su, bitki, hayvan ve doğal kaynaklar kullanılarak organik ürün veya girdi üretilmesi ya da yetiştirilmesi, doğal alan ve kaynaklardan ürün toplanması, hasat, kesim, işleme, tasnif, ambalajlama, etiketleme, muhafaza, depolama, taşıma, pazarlama, ithalat, ihracat ile ürün veya girdinin tüketiciye ulaşıncaya kadar olan diğer işlemlerini,

Organik tarım metodu: Organik tarımın uygulanması esnasındaki faaliyetlerin tümünü belirten metodu,

Konvansiyonel tarım metodu: Organik tarım metodu dışındaki tüm metotları,

Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu: Organik ürünün veya girdinin, üretiminden tüketiciye ulaşıncaya kadar olan tüm aşamalarını kontrol etmek ve sertifikalandırmak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

Kontrol kuruluşu: Organik ürünün veya girdinin, üretiminden tüketiciye ulaşıncaya kadar olan tüm aşamalarını kontrol etmek üzere, Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

Sertifikasyon kuruluşu: Tüm kontrolleri tamamlanmış organik ürün veya girdiyi, kontrol kuruluşunun yaptığı kontrol ve bu kontrole ilişkin bilgi ve belgeler ile gerek duyulan hallerde yaptıracağı analizlere dayanarak sertifikalandırmak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

Yetkilendirilmiş kuruluş: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu, kontrol kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu olarak Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

Kontrol: Organik tarım faaliyetlerinin bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığının belirlenmesi, düzenli kayıtların tutulması, sonuçların rapor edilmesi, gerek görülmesi halinde ürünün organik niteliğinin laboratuvar analizleri ile test edilmesini,

Kontrolör: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu adına veya kontrol kuruluşu adına, organik tarım faaliyetlerinin her aşamasının ilgili mevzuata göre uygulanmasını kontrol etmek üzere, Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek kişiyi,

Sertifiker: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu adına, kontrolü tamamlanmış ürünün veya girdinin organik olduğunu onaylamak üzere, Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek kişiyi,

Denetim: **Organik** tarım faaliyetlerinin, bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığını tespit etmek amacıyla, yetkilendirilmiş kuruluşlar, işletmeler ve müteşebbisler ile kontrolör ve sertifikelerinin, Bakanlık veya Bakanlık tarafından denetim yetkisi verilen kuruluşlarca yapılan her türlü denetimini,

İşletme: Yetkilendirilmiş kuruluşun kontrolü altında, söz konusu kuruluşlarla sözleşme yapılmak suretiyle **organik** ürün üretilen, işlenen, depolanan ve pazarlanan yerleri,

Müteşebbis: **Organik** tarım faaliyeti yapan gerçek veya tüzel kişiyi,

Organik bitkisel üretim: İnsan gıdası, hayvan yemi, bitki besleme, çoğaltım materyali elde edilmesi, hammaddesini tarımdan alan sanayilere organik hammadde temini, tıbbi ve bilimsel amaçlarla her aşaması bu Yönetmeliğe göre üretilen, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kontrol edilen ve sertifikalandırılan üretim faaliyetini,

Organik hayvansal üretim: Damızlık hayvan veya sperma kullanılarak hayvan üretilmesi, hayvansal ürünlerden insan gıdası ile hayvan ve bitki besleme ürünleri üretilmesi, hammaddesini tarımdan alan sanayilere ve bilimsel çalışmalara organik hammadde temini, her aşaması bu Yönetmeliğe göre yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kontrol edilen ve sertifikalandırılan üretim faaliyetini,

Organik su ürünleri üretimi: Denizler, iç sular, havuz, ağ kafes, baraj, göl, gölet, dalyan ve çiftliklerde organik tarım metoduyla yetiştirilen balık, su bitkisi, sünger, yumuşakça, kabuklu, memeliler gibi canlılarla bunlardan imal edilen ürünlerden, insan gıdası, stok takviyesi, hammaddesini tarımdan alan sanayilere organik hammadde temini, sportif, tıbbi ve bilimsel amaçlarla, her aşaması bu Yönetmeliğe göre yetkilendirilmiş kuruluşun denetiminde kontrol edilen ve sertifikalandırılan üretim faaliyetlerini,

Sertifikasyon: Bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması sonucu işletmenin, **organik** ürünün ve girdinin mevzuata uygun olarak belgelendirilmesini,

Sertifika: Bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması sonucu işletmenin, **organik** ürünün ve **organik** girdinin mevzuata uygun olduğunu gösteren belgeyi,

Çalışma izni: Bu Yönetmeliğe göre çalışacak kontrolör, sertifikeler ile yetkilendirilmiş kuruluşlara, Bakanlık tarafından verilen izni,

Organik ürün: **Organik** tarım faaliyetleri esaslarına uygun olarak üretilmiş ham, yarı mamul veya mamul haldeki sertifikalı ürünü,

Konvansiyonel ürün: Konvansiyonel tarım metotları ile üretilmiş ürünü,

Geçiş süreci: Bu Yönetmelik hükümlerine göre faaliyete başlanmasından, ürünün **organik** olarak sertifikalandırılmasına kadar geçen dönemi,

Organik girdi: **Organik** tarım faaliyetlerinde kullanılan materyali,

Organik ürün etiketi: **Organik** ürün veya ambalajı üzerinde yer alan, ürünü tanıtan veya içindekini belirten herhangi bir kelime, detay, ticari marka, tescilli marka, paket üzerinde yer alan resim, sembol, doküman, ilan, tabela veya tasma gibi her türlü yazılı ve basılı bilgi ve materyali,

Organik ürün logosu: Bu Yönetmeliğin Ek- 3 (C) bölümünde yer alan basılı işaretleri,

Biyolojik mücadele: Zararlı, hastalık, yabancı ot ve diğer canlıların kullanılmasıyla, zararlı etmenin ekonomik zarar seviyesinin altında tutulabilmesi için yapılan mücadele stratejisini,

Biyoteknik yöntemler: Hedeflenen zararlı türlere karşı, tuzak ve tuzak sistemleri, feromonlar, cezbediciler, uzaklaştırıcılar, beslenmeyi ve yumurtlamayı engelleyiciler kullanılarak yapılan mücadeleyi,

Genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar (GDO): Çiftleşme ve/veya doğal melezlemelerle yani türlerin kendi içindeki gen alışverişleriyle meydana gelmeyen, biyoteknolojik yöntemler kullanılarak farklı türlerden ve mikroorganizmalardan alınan genlerle yeni bir genetik materyal kombinasyonu yaratılmış olan herhangi bir canlı organizmayı,

GDO ürünleri: **(Mülga:R.G.-25/10/2008-27035)**,

GDO türevleri: **(Ek:R.G.-25/10/2008-27035)** GDO'lar tarafından veya bu organizmaların kullanımı ile üretilen, ancak GDO'ların kendisini içermeyen maddeleri ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Organik Tarımın Esasları

BİRİNCİ BÖLÜM

Organik Tarım Faaliyetlerine Göre Genel Üretim

Organik tarımın genel kuralları

Madde 5 — Organik tarımın genel kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Bu Yönetmelikte belirtilen kurallara uymak kaydıyla tüm ülke tarihinde **organik** tarım metodu uygulanabilir. Çevre kirliliğinden şüphe duyulan alanlarda organik tarım yapılıp yapılmayacağına, kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu tarafından karar verilir.

b) Organik tarım, müteşebbis ile yetkilendirilmiş kuruluş arasında imzalanan sözleşme esasına dayanır. Bu sözleşme; tarımsal faaliyetin bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılacağını belirleyen yazılı anlaşmayı ifade eder.

c) Organik tarım, yetkilendirilmiş kuruluşun kontrolünde yapılır.

d) **(Değişik: RG-17/10/2006-26322)** Konvansiyonel üretimde kullanılan binalar, alet ve ekipmanlar temizlenip dezenfekte edildikten sonra organik üretimde kullanılır.

e) **(Ek:R.G.-25/10/2008-27035)** Organik tarım faaliyetlerinin tüm aşamaları kayıt altına alınarak izlenebilirlik temin edilir.

f) **(Ek:R.G.-25/10/2008-27035)** Organik tarımda GDO ve/veya GDO türevleri kullanılmaz

Organik tarıma başlama

Madde 6 — Organik tarıma başlama kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik tarım faaliyetinde bulunmak isteyen müteşebbis, kontrol ve sertifikasyon kuruluşuna veya kontrol kuruluşuna başvurur. Aşağıda yer alan bilgi ve belgelerin tamamlanmasını müteakip sözleşme imzalanır. Bu bilgi ve belgeler;

1) Müteşebbisin adı, adresi, T.C. kimlik numarası ve vergi numarasını içeren kimlik bilgi ve belgeleri,

2) İşletmenin yeri ve konumu,

3) Kadastro çalışması tamamlanmış alanlarda tapu kaydı, tamamlanmamış alanlarda ise araziye ait kroki,

4) Müracaat edilen arazinin veya arazinin kullanım hakkının kendine ait olduğuna dair bilgi ve belgeleri,

5) **(Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)** Gıda işleyen işyeri ise "Çalışma İzni ve Gıda Sicili Belgesi.

Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce sözleşme imzalamış olan müteşebbisler en geç altı ay içerisinde yukarıda belirtilen bilgi ve belgeleri tamamlamak zorundadır.

b) Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu, başvuruda bulunan müteşebbisin organik tarım metoduyla üretime başlayıp başlayamayacağına karar verir.

c) Organik tarıma başlaması uygun bulunan müteşebbis, başvurduğu kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu ile sözleşme yapar. Müteşebbis, organik tarım faaliyetini bireysel olarak yapabildiği gibi, üretici grubu ile de yapabilir. Bu durumda, müteşebbis üretici grubu adına kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu ile sözleşme yapar. Müteşebbis; aracı tüccar, depolama, işleme ve benzeri fason hizmetleri yaptırdığı gerçek ve tüzel kişi ile de sözleşme yapar.

d) Yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme imzalamış olan, orman ve doğal alanlardan ürün toplayacak müteşebbis, ürün toplamadan önce, bu alanların mülkiyetinin veya kullanma hakkının ait olduğu makamdan yazılı izin alır. Söz konusu alanlardan toplanan ürünler için geçiş süreci, alanın özelliğine göre, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından belirlenir.

e) Su ürünleri üretimi yapacak müteşebbis, kamuya ait alanda üretim yapacaksa, ilgili kurumdan alınacak yazılı izin ile yetkilendirilmiş kuruluşa başvurarak sözleşme imzalar. Su ürünleri için geçiş sürecini, tür özelliğine göre, yetkilendirilmiş kuruluş belirler.

f) Yetkilendirilmiş kuruluş, her bir üretim aşaması için, ayrı ayrı sözleşme yapabileceği gibi, her faaliyeti ayrı ayrı belirtmek kaydıyla tek bir sözleşme de yapabilir. Yetkilendirilmiş kuruluş, müteşebbise ister bağımsız, ister üretici grubu dahilinde olsun, Komitece hazırlanacak ve yetkilendirilmiş kuruluşlara bildirilecek kodlama sistemine göre, bir kod numarası verir.

Geçiş süreci ile ilgili işlemler

Madde 7 — Yetkilendirilmiş kuruluş sözleşme yaptığı; organik bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretimi yapan, orman ve doğal alanlardan ürün toplayan müteşebbisi geçiş sürecine alır. Bitkisel üretimde organik tarıma başlanmasından oniki ay sonra elde edilen ürünler geçiş süreci ürünü olarak değerlendirilir. Geçiş süreci ürünü, "Organik tarım geçiş süreci ürünüdür" etiketiyle pazarlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Organik Tarım Metoduyla Bitkisel Üretim

Organik bitkisel üretim kuralları

Madde 8 — Organik bitkisel üretim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik bitkisel üretim, yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme yapılarak onun kontrolünde yapılır.

b) **(Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)** Organik bitkisel ürün yetiştiriciliği yapılacak alana geçiş süreci uygulanır. Geçiş süreci tek yıllık bitkiler ile mera ve yem bitkilerinde iki yıl, çok yıllık bitkilerde üç yıldır. Tek yıllık bitkiler ekim tarihi, çok yıllık bitkilerde hasat tarihi göz önüne alınır.

c) Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu; arazinin önceki yıllardaki kullanım durumu, yapılan uygulamalar, bölgedeki genel durum ve yetiştirilen ürünler, risk durumları, konu ile ilgili müteşebbis kayıtları ve raporlarının incelenmesi neticesinde geçiş sürecini uzatabilir ya da kısaltabilir.

d) Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından, aşağıdaki kriterlere göre daha önceki faaliyetlerin yer aldığı sürenin geçiş döneminin bir parçası olarak kabul edilmesine karar verilir.

1) Ek-1 (A) ve (B) bölümlerinde bulunan girdilerin dışındaki girdilerin geriye dönük olarak en az üç yıl kullanılmadığının belgelenmesi halinde, bu süreç, geçiş sürecinin bir parçası olarak kabul edilir,

2) Üretim parsellerinin zorunlu çevre koruma ve kırsal alanların korunmasına ilişkin alanlar içerisinde yer aldığının resmi bir belge ile belgelendirilmesi neticesinde bu süreç, geçiş sürecinin bir parçası olarak kabul edilir.

e) (**Değişik:R.G.-25/10/2008-27035**) Organik tarıma geçmiş veya geçiş dönemi içerisinde bulunan ve bu Yönetmeliğin Ek-1'inde yer almayan ürünler ile işlem gören arazilerin geçiş süresi, aşağıda belirtilen koşullarda yetkilendirilmiş kuruluşun teklifi ve komitenin onayı ile azaltılabilir.

1) Bu Yönetmeliğin Ek-1 (B) bölümünde bulunmayan ürünlerin devlet tarafından zorunlu olarak hastalık ve zararlı kontrolü için kullanılması halinde,

2) Bu Yönetmeliğin Ek-1 (A) ve (B) bölümlerinde bulunmayan ürünlerin devlet tarafından onay verilen bilimsel testlerin bir parçası olarak kullanılması halinde,

Bu koşullarda geçiş süreci uzunluğu belirlenirken kullanılacak olan pestisitlerin parçalanma süresi ve geçiş süreci sonunda toprakta, çok yıllık üründe ve bitkide bıraktığı kalıntı miktarı dikkate alınmalıdır.

Bu maddede belirtilen işlemlere maruz kalan ürünler organik üretim metotlarına atıfta bulunarak satılamaz.

f) (**Değişik:R.G.-25/10/2008-27035**) Bir işletmede, organik tarım metodu ile üretilen ürün ile aynı tür ve çeşitten olan ya da bu ürünlerden kolaylıkla ayırt edilemeyen konvansiyonel ürünler bir arada üretilemez. Ancak,

1) Çok yıllık bitkilerin üretilmesi durumunda;

Müteşebbisin, işletmenin tamamını en geç beş yıllık plan dahilinde organik üretime geçireceğini taahhütte bulunması,

Her birimden hasat edilen ürünlerin ayrı ayrı yerlerde tutulmasını sağlayacak önlemlerin alınması,

Yetkilendirilmiş kuruluşun, ürünlerden her birinin hasadından en az 48 saat önce haberdar edilmesi,

Müteşebbisin, hasadın tamamlanmasından hemen sonra, elde edilen ürünlerin kesin miktarı ile ayırt edici özellikleri konusunda yetkilendirilmiş kuruluşu bilgilendirmesi ve bu ürünlerin diğerlerinden ayrı tutulması için gerekli önlemlerin alındığını teyit etmesi hallerinde,

Birinci alt bendin birinci paragrafında bahsedilen geçiş dönemi planı ve müteşebbis tarafından taahhüt edilen önlemler yetkilendirilmiş kuruluş tarafından onaylanır ve geçiş planı her yıl teyit edilir.

2) Tarımsal araştırma yapılması düşünülen alanlar ile tohum, vegetatif üretim materyalleri, ve transplantasyon materyallerinin üretileceği durumlarda 1 numaralı alt bendinin iki, üç, dört ve beşinci paragrafında yer alan koşulların karşılanması durumunda,

3) Otlakların otlama amacıyla kullanılması durumunda,

yukarıda belirtilen durumlarda, aynı ürünün organik ve konvansiyonel üretiminin aynı işletmede yapılmasına izin verilir.

Toprak koruma, hazırlama ve gübreleme

Madde 9 — Organik bitkisel üretimde toprak koruma, hazırlama ve gübreleme kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) (**Değişik:R.G.-25/10/2008-27035**) Yetkilendirilmiş kuruluşça yapılan kontrollerde müteşebbis tarafından arazide yeterli toprak koruma tedbirlerinin alınıp alınmadığına karar verilir.

b) Organik bitkisel üretimde, gereksiz ve toprakta erozyona neden olacak şekilde toprak işleme yapılamaz.

c) Toprağın verimliliği ve biyolojik aktivitesi aşağıda belirtilen yöntemlerle sağlanır.

1) Çok yıllık ekim rotasyon programı içerisinde baklagil ve derin köklü bitkilerin yetiştirilmesi veya yeşil gübreleme yapılmalıdır.

2) Tek ürün için, yılda hektar başına 170 kg saf azotu geçmeyecek şekilde organik hayvansal üretimden elde edilen gübre kullanılmalıdır.

3) Bu Yönetmelik hükümlerine göre üretim yapılan arazilerden elde edilen karışık veya karışık olmayan organik materyallerin kullanılması gerekmektedir.

4) (**Ek:R.G.-25/10/2008-27035**) Taş unu (öğütülmüş kayaç) çiftlik gübresi veya bitkilerden hazırlanan biyodinamik preparatlar kullanılabilir.

d) **Organik** bitkisel üretim yapılacak alanlarda, (c) bendindeki önlemlere rağmen yeterli toprak verimliliği ve biyolojik aktivitenin sağlanamaması halinde, bu Yönetmeliğin Ek-1 (A) bölümünde yer alan gübre ve toprak iyileştiriciler kullanılabilir.

e) Kompost aktivasyonu için, genetiği değiştirilmemiş uygun bitkisel kaynaklı karışım veya mikroorganizma karışımları kullanılabilir.

f) (**Değişik:R.G.-25/10/2008-27035**) Toprak koşulları ile topraktaki veya bitkideki besin maddelerinin yararlılığının artırılması için Ülkemiz tarımsal üretiminde genel olarak kullanımına izin verilen genetiği değiştirilmemiş mikroorganizma preparatları yetkilendirilmiş kuruluşun onayı ile kullanılabilir.

g) (**Mülga:R.G.-25/10/2008-27035**)

h) **Organik** gübre ve toprak iyileştiricilerin üretimi, ithalatı ve ihracatı için Bakanlıktan izin alınır. Bu izinlerden sonra, **organik** tarımda kullanılacak **organik** gübre ve toprak iyileştiricileri için yetkilendirilmiş kuruluş tarafından uygunluk belgesi veya sertifika verilir.

Ekim ve dikim

Madde 10 — **Organik** bitkisel üretim ekim ve dikim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) **Organik** tarımsal çoğaltım materyallerinin özellikleri aşağıdaki şekilde olmalıdır.

1) Tohum; genetik olarak yapısı değiştirilmemiş, döllenmiş hücre çekirdeği içindeki DNA dizilimine dışarıdan müdahale edilmemiş, sentetik pestisitler, radyasyon veya mikrodalga ile muamele görmemiş biyolojik özellikte ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş olmalıdır.

2) Fide; **organik** tohum veya ana bitkiden elde edilmiş, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretimi sırasında sentetik besleme ve büyütme maddeleri ile hormonların kullanılmadığı, toprak ve iklim koşullarına uygun olmalıdır.

3) Fidan ve anaç; **organik** materyallerden elde edilmiş, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş, üretimi sırasında sentetik bitki besleme ve büyütme maddeleri ile hormonlar kullanılmamış, toprak ve iklim koşullarına uygun olmalıdır.

b) (**Değişik:R.G.-25/10/2008-27035**) Kullanılacak tohum, fide, fidan, anaç, misel, çelik, yumru gibi çoğaltım materyalleri **organik** tarım metoduyla üretilmiş olmalı ve bu materyalin tohum olması halinde ana bitkileri en az bir kademede, çok yıllık bitkilerde vegetatif çoğaltım materyalinin anaç bitkileri en az 2 üretim sezonu süresince bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmiş olmalıdır. Ancak fide dışındaki çoğaltım materyallerinin, **organik** olarak elde edilememesi durumunda konvansiyonel üretimden gelen, Ek-1 (A) ve (B) bölümlerinde yer alan maddelerin dışındaki herhangi bir sentetik kimyasal madde ile muamele görmemiş çoğaltım materyali kullanılabilir.

c) **Organik** tarımda GDO'lu çoğaltım materyalleri kullanılmaz.

Bitki koruma

Madde 11 — **Organik** üretimde bitki koruma kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Hastalık, zararlı ve yabancı otların mücadelesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

1) Hastalık ve zararlılara dayanıklı tür ve çeşit seçimi yapılmalıdır.

2) Uygun ekim nöbeti hazırlanmalıdır.

3) Uygun toprak işleme yöntemleri uygulanmalıdır.

4) Kültürel, biyolojik ve biyoteknik mücadele metotları uygulanmalıdır.

b) Bitki hastalık ve zararlıları ile yabancı otlara karşı yukarıda belirtilen hususların uygulanamaması veya yetersiz kalması halinde bu Yönetmeliğin Ek-1 (B) bölümünde belirtilen girdiler kullanılır.

c) (**Mülga:R.G.-25/10/2008-27035**)

d) **Organik** tarımda kullanılmasına izin verilen pestisit ve benzeri maddelerin ruhsatlandırılmasında 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri geçerlidir.

e) **Organik** tarımda hastalık, zararlı ve yabancı ot mücadelesinde kullanılacak girdilerin üretimi ve ithalatı için Bakanlıktan izin alındıktan sonra bu girdilere, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından **organik** tarımda kullanılacağına dair uygunluk belgesi veya sertifika verilir.

Sulama

Madde 12 — **Organik** bitkisel üretim sulama kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Sanayi ve şehir atık suları ile drenaj sisteminden elde edilen drenaj suları **organik** tarımda kullanılamaz, gerekli hallerde suyun uygunluğuna yetkilendirilmiş kuruluş tarafından yapılacak kontrollerde karar verilir.

b) Sulama suyu çevre kirliliğine yol açmamalıdır.

c) Sulama, toprak yapısında bozulmaya ve erozyona yol açmamalıdır.

Hasat

Madde 13 — Organik bitkisel üretim hasat kuralları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Organik ürünlerin hasadında kullanılan teknik araç ve gereçlerin ekolojik tahribat ve kirlilik oluşturmaması gerekir.
- b) Elle toplama materyalleri ürünün organikliğini bozmayacak yapıda olmalıdır. Toplama materyalleri hijyenik olmalıdır.
- c) Ormanlar, doğal alanlar ve tarımsal alanlarda doğal olarak yetişen yenilebilir bitki ve kısımlarının toplanmasında aşağıdaki hususlara uyulur.
  - 1) Toplama alanı, toplama işleminin 3 yıl öncesine kadar bu Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan ürünler dışındaki ürünlerle muamele edilmemiş olmalıdır.
  - 2) Toplama alanı son iki yıl içinde yangın geçirmiş olmamalıdır.
  - 3) Toplama alanında anız yakılmamalıdır.
  - 4) Toplama alanındaki doğal yaşam dengesinin ve türlerin korunması sağlanmalıdır.

Organik mantar üretimi

Madde 14 — (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Organik mantar üretiminde; kompost yapımında aşağıdaki bileşenleri içeren karışımlar kullanılır.

- a) Bu Yönetmeliğin Ek-1 (A) bölümünün ilk dört satırında yer alan çiftlik gübreleri, söz konusu çiftlik gübrelere bulunmadığı durumlarda ise, % 25 oranında bu kısımdaki gerekleri karşılayan çiftlik gübreleri,
- b) Organik üretim metoduna göre üretim yapılan arazilerden elde edilen saman benzeri tarımsal kaynaklı ürünler,
- c) Kimyasal olarak muamele görmemiş torf,
- d) Kesildikten sonra kimyasal muamele görmemiş odun,
- e) Doğal yapısındaki toprak ve sulama suyu özelliğindeki su,
- f) Bu Yönetmeliğin Ek-1 (A) bölümünde kullanımına izin verilen mineral maddeler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Organik Tarım Metoduyla Hayvansal Üretim

Organik hayvansal üretim kuralları

Madde 15 — Organik hayvansal üretim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Organik hayvancılıkta, tür ve ırk seçiminde yerel koşullar göz önüne alınır, hastalığa dayanıklı tür ve ırk seçimine dikkat edilir. Burada açıklanmayan hususlarda; 28/2/2001 tarihli ve 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu hükümleri uygulanır.
- b) Organik işletmelerden getirilen ve tamamen organik yemlerle beslenen, genetik yapısı değiştirilmemiş, çevreye, iklim koşullarına ve hastalıklara dayanıklı hayvanlar damızlık olarak kullanılır.
- c) Organik hayvan yetiştiriciliğinde tabii tohumlama esastır. Embriyo transferi yapılamaz. Damızlık hayvanlardan tamamen doğal yöntemlerle elde edilen, saklanan ve kullanılan sperma ile suni tohumlama yapılabilir.
- d) Organik hayvancılık yapacak işletmelerdeki hayvanlar, meralara veya açık hava gezinti alanlarına veya açık alanlara erişebilmeli ve birim alan başına düşen hayvan sayısı, üretim birimindeki bitkisel üretime yeterli hayvan gübresi sağlayabilecek şekilde sınırlı olmalıdır. Organik gübre stoklama kapasitesi ya da yayılan nitrojen miktarı, kullanılan tarımsal alanda tek ürün için 170 Kg/N/Ha/Yıl'ı aşamaz. Bu miktar aşıldığında, müteşebbisin aynı bölgede başka bir alan edinmesi veya yetkilendirilmiş kuruluşun onayı ile komşu işletmelerde bu olanağı sağlaması gereklidir. Yetkilendirilmiş kuruluş çevre koruma maksadıyla stoklama kapasitesini azaltabilir.
- e) Organik hayvancılıkta aynı üretim biriminde bulunan tüm hayvanlar, bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmelidir. Ancak, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yetiştirilmeyen hayvanlar, yetiştirildikleri binaların ve arazilerin bu Yönetmelik kurallarına uygun olarak yetiştirme yapılan birimlerden açıkça ayrı olması ve ayrı türlerin bulunması şartıyla aynı işletmede bulunabilirler.
- f) Bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmeyen aynı tür hayvanlar, bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilen hayvanlar ile aynı anda merada olmamalıdır.
- g) Bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yetiştirilen hayvanlar aşağıdaki hususların bulunması şartıyla konvansiyonel yetiştirilen hayvanlarla farklı zamanlarda ortak arazilerde otlatılabilirler.
  - 1) Araziler geçiş sürecini tamamlamış olmalıdır.
  - 2) Bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmemiş hayvanlar, ekstansif üretimden gelmiş olmalıdır.

3) Bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilen hayvanlardan elde edilen ürünler; ortak arazileri kullanan ve bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmeyen hayvanlarla aynı anda otlatılmadıkları, bir kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşunca onaylanmadıkça **organik** olarak kabul edilemez.

h) **Organik** yem bitkileri üretimi yapılacak arazi, aşağıdaki hükümlere göre geçiş sürecine alınır;

1) **Organik** hayvan yetiştiriciliği ve hayvansal üretim yapılacak arazi ve otlaklar 2 yıllık geçiş sürecine alınır.

2) Otobur olmayan hayvanlar tarafından kullanılan otlaklar, açık barınaklar ve gezinti alanları için geçiş süresi bir yıla indirilir. Söz konusu araziler bu Yönetmelik ekinde izin verilen ürünlerden başka ürünlerle işlem görmediyse geçiş süresi yetkilendirilmiş kuruluşlarca 6 aya indirilir.

3) **(Ek:R.G.-25/10/2008-27035)** Bu Yönetmeliğin 15 inci maddesinin (ı) bendi ile 16 ncı maddesinin (c) bentleri istisna olarak hayvansal üretim birimi, mera ve yem üretimi için kullanılan araziler ile birlikte işletmenin tamamının eş zamanlı olarak (aynı anda) **organik** üretime geçirilmesi söz konusu olduğunda aşağıdaki koşulların sağlanması kaydıyla geçiş süreci 24 aya indirilebilir.

-Bu istisna işletmenin mevcut olan hayvanlarına ve yavrularına ve geçiş süreci başlamadan önce aynı zamanda yem üretimi için kullanılan araziler ve meralar için uygulanır.

-Hayvanlar üretim biriminden elde edilen ürünler ile beslenmelidir.

ı) Hayvan ve hayvansal ürünlerin geçiş süreci;

1) Et üretiminde büyükbaş hayvanlarda 12 ay, küçükbaş hayvanlar ve domuzlar için 6 ay olmalıdır. Ancak **organik** süt sığırcılığı işletmelerinde sürüden et amaçlı ayrılacak hayvanlar için bu süre yaşam süresinin 3/4' dür.

2) Süt üretimi için yetiştirilen hayvanlar için 6 ay olmalıdır.

3) Et üretimine yönelik kanatlılarda, üç günlük yaştan büyük olmamak kaydıyla 10 hafta, yumurta üretimine yönelik kanatlılarda ise 6 haftadır.

j) Damızlık tür veya ırk seçiminde, hayvanların yerel koşullara adaptasyonu, hastalıklara olan dirençleri göz önünde bulundurulmalıdır. Bununla birlikte, yoğun üretimde kullanılan bazı damızlık veya ırklara ilişkin özel hastalık ve sağlık problemleri olmayanlar damızlık olarak kullanılır. Öncelik yerli tür ve ırklara verilir.

k) Bir sürü ilk kez tesis edilirken **organik** olarak yetiştirilmiş hayvanlar yeterli sayıda olmadığında, konvansiyonel yetiştirilmiş hayvanlar aşağıdaki hususlara uyulmak şartıyla **organik** hayvancılıkta kullanılabilir;

1) Yumurta üretimi için piliçler 18 haftadan büyük olamaz.

2) Etlik piliçler geldikleri çiftlikten ayrıldıklarında üç günlük yaştan büyük olamaz.

3) Buzağılar ve taylar süttten kesilir kesilmez bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmelidir ve her koşulda 6 aylıktan küçük olmalıdır.

4) Kuzular ve oğlaklar süttten kesilir kesilmez bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmelidirler ve 60 günden büyük olmamalıdır.

5) Domuz yavruları süttten kesildikleri andan itibaren bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmiş olmalı ve 35 kg'dan az olmalıdır.

6) Yetkilendirilmiş kuruluşun onayına tabi olarak, hayvansal üretim biriminde varolan bu Yönetmeliğin kuralları ile uyuşmayan hayvanlar **organik** üretime geçiş yapabilirler.

l) **Organik** sığır besisi yapılan işletmede yeniden sürü tesis edilirken; öncelikle **organik** hayvancılık yapılan işletmelerden, bulunamaması halinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun şartlardaki besi danaları konvansiyonel hayvancılık yapılan işletmelerden getirilebilir.

m) Sürünün büyütülmesi ve/veya sürünün yenilenmesi için **organik** olarak üretilen hayvanların bulunamaması halinde her yıl yetişkin büyük baş hayvanların maksimum % 10'u, domuz ve küçük baş hayvanların maksimum % 20'si dışı olarak, yetkilendirilmiş kuruluşun onayı ile **organik** olmayan üretim yerlerinden getirilebilir.

Bu oranlar aşağıdaki durumlarda yetkilendirilmiş kuruluşun onayı ile sürünün % 40'ı oranında artırılabilir;

1) Müteşebbisin yazılı taahhüdü ile sürü büyüklüğünün artırılması garanti edilmesi halinde,

2) Irk değiştirildiğinde,

3) Yeni bir hayvansal üretim geliştirildiğinde,

4) Çiftlikteki hayvan ırkı yok olma tehlikesi altındaysa,

5) **(Ek:R.G.-25/10/2008-27035)** Sağlık nedenleri ya da afet nedeniyle yüksek hayvan ölümleri olduğunda,

n) (m) bendinde belirtilen yüzdeler 10 adetden az büyükbaş hayvan veya 5 adetden az küçükbaş ve domuz bulunan üretim birimlerinde uygulanamaz. Bu birimlerde yukarıda belirtilen yenileme işlemleri yılda azami 1 hayvan ile sınırlıdır.

o) Damızlık erkekler, sonradan bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmesi ve beslenmesi şartı ile organik olmayan işletmelerden getirilebilir.

p) Hayvanların organik hayvansal üretim yapmayan çiftliklerden sağlanması durumunda hayvan sağlığı kurallarına dikkat edilir. Özel koşullar ve karantina dönemine bağlı olarak kontrol testleri yapılır.

r) Organik hayvan yetiştiriciliği ve hayvansal üretim yapan işletmeler, hayvanların giriş ve çıkışı ile tüm tedavi uygulamalarıyla ilgili düzenli kayıtları tutar.

Organik hayvansal üretimde yem temini ve hayvan besleme

Madde 16 — Organik hayvansal üretimde yem temini ve hayvan besleme kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Kürk hayvanı, pet hayvanı dışında, organik hayvan yetiştiriciliğinde, hayvanlar organik olarak üretilmiş kaba ve kesif yemlerle beslenmelidir.

b) Besleme ile hayvanların farklı gelişim evrelerindeki beslenme ihtiyaçları karşılanırken, üretimi yükseltmekten ziyade, kaliteli üretim sağlanmalıdır. Hayvanların zorlama ile beslenmesi yasaktır.

c) Hayvanlar, öncelikle yetiştirildikleri işletmeden sağlanan organik yemlerle, mümkün olmaması halinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun hareket eden diğer işletmelerden sağlanan ve bu Yönetmeliğin Ek-7'sinde verilen yemlerle beslenir.

d) Ortalama olarak rasyon formüllerinin kuru maddesinin % 30'una kadarı, geçiş sürecindeki maddeleri içerebilir. Geçiş sürecindeki yem maddeleri hayvanların yetiştirildiği işletmeden temin ediliyorsa bu oran % 60'a kadar çıkarılabilir.

e) Yavruların beslenmesi öncelikle ana sütüyle sağlanmalıdır. Mümkün olmaması halinde aynı sürüden elde edilen sütlerle beslenmelidir. Türle ilgili olarak yavruların süt ile beslenmeleri gereken asgari süre; büyükbaş hayvanlarda ve taylarda 90 gün, küçükbaş hayvanlarda 60 gün ve domuzlarda 40 gündür.

f) Yetiştirme sistemi; yılın değişik dönemlerinde hayvanların otlaklara ulaşabilmelerine mümkün olduğunca olanak sağlamalıdır. Rasyonda; silaj, taze veya kuru otan oluşan günlük kaba yemin kuru madde içeriği en az % 60 olmalıdır. Bununla birlikte, Yetkilendirilmiş kuruluş, süt üretimine yönelik hayvanlarda laktasyonun başlarında azami 3 aylık bir süre için bu oranın % 50'ye indirilmesine izin verebilir.

g) (Değişik: RG-25/10/2008-27035) Çiftçi yemlerini yalnızca organik üretimden sağlayamaması durumunda, konvansiyonel yem maddelerinin sınırlı oranda kullanılmasına izin verilir. Her yıl izin verilen konvansiyonel yem maddeleri oranı, geviş getiren hayvanlarda izin verilen % 10'dan 31/12/2011'e kadar % 5, diğer hayvanlarda ise % 20'lik oran; , 1/1/2008'den 31/12/2009'a kadar olan dönemde % 10, 1/1/2010'dan 31/12/2011'e kadar olan dönemde % 5'dir. Bu uygulamalar yetkilendirilmiş kuruluşun izniyle yapılır.

h) Doğal afetler nedeniyle yem üretiminin azalması halinde, afet bölgesinde kısa bir süre için Komitenin belirleyeceği oranda konvansiyonel yem maddelerinin hayvan beslenmesinde kullanımına izin verilebilir.

i) Domuz ve kanatlı rasyonlarına kaba yem, taze veya kuru ot veya silaj eklenmelidir.

j) Yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-7'sindeki ürünler, silaj yapımında katkı ve işleme maddesi olarak kullanılabilir.

k) Bu Yönetmeliğin Ek-7 (A) bölümünde yer alan tarımsal kaynaklı, kimyasal solvent kullanılmadan üretilmiş ve hazırlanmış konvansiyonel yem maddeleri hayvan beslemede kullanılabilir.

l) Hayvansal kaynaklı yem maddeleri, yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-7 (B) bölümünde yer alıyorsa kullanılabilir.

m) Bu Yönetmeliğin Ek-7 (C) bölümünde yer alan mineral kaynaklı yem maddeleri ve bu Yönetmeliğin Ek-7 (D) bölümünde yer alan eser maddeler, vitaminler, provitaminler ve benzer etkisi olan kimyasal açıdan tam tanımlı maddeler yer alıyorsa kullanılır.

n) Enzimler, koruyucular, mikroorganizmalar, bağlayıcılar, topaklanma önleyiciler, antioksidanlar, silaj katkı maddeleri, hayvan beslemede kullanılan ürünler ve yem işlemede yardımcı maddeler, bu Yönetmeliğin Ek-7 (D) bölümünde yer alıyorsa kullanılabilir.

o) Antibiyotikler, koksidiyostatikler, tıbbi maddeler ile büyümeyi veya üretimi artırıcı diğer maddeler hayvan beslenmesinde kullanılamaz.

p) Yem maddeleri, yem katkı maddeleri, yem işlemeye mahsus yardımcı maddeler ve hayvan beslenmesinde kullanılan ürünler; genetiği değiştirilmiş organizmalar veya bunlardan elde edilmiş ürünler kullanılarak üretilmiş olamaz.

r) Organik olarak üretilmiş veya işlenmiş yemlerde aranan şartlar:

1) Konvansiyonel yem ile organik yem aynı fabrikada aynı anda işlenemez.

2) Ürünlerin bileşiminde yer alan maddeler ya da bu ürünlerin hazırlanmasında kullanılan başka herhangi bir madde iyonlaştırıcı radyasyon-ışınlama içeren uygulamalardan geçmemiş olmalıdır.

3) **Organik** yemler mutlaka etiketlenmelidir. Etiket üzerinde;

Yemin organik miktarı kuru madde üzerinden belirtilmelidir.

Organik üretim yoluyla elde edilen yem materyalinin yüzdesi yazılmalıdır.

Geçiş dönemi ürünlerinden elde edilen yem materyallerinin yüzdesi yazılmalıdır.

Tarımsal kökenli yem maddelerinin toplam yüzdesi etiket üzerinde belirtilmelidir.

Yetkilendirilmiş kuruluşun ismi etiket üzerinde bulunmalıdır.

4) **Organik** olarak üretilen yemler ile konvansiyonel olarak üretilen yemlerin fiziksel olarak ayrı yerlerde tutulması ve depolanması gerekmektedir.

5) **Organik** yem hazırlamada kullanılan her türlü donanımın, konvansiyonel yem hazırlamada kullanılan her türlü donanımdan bütünüyle ayrılması gerekmektedir.

6) Konvansiyonel yem hazırlama ünitelerinde aşağıdaki şartlara uymak koşulu ile organik yem hazırlanabilir.

Yem hazırlama ünitesinde aynı zamanda hem konvansiyonel hem de organik yem hazırlanamaz.

Yem hazırlamaya başlamadan önce bu Yönetmeliğin Ek-8'inde verilen maddelerle yem hazırlama ünitesinin temizliğinin yapılması gerekmektedir.

s) **Organik** olarak üretilmiş yemler ya da bunlardan elde edilmiş ürünler konvansiyonel üretilmiş yemlerle karışmaya ve bulaşmaya meydan vermeyecek biçimde birarada nakledilebilir. Yemlerin nakledileceği araçların bu Yönetmeliğin 8 No'lu ekinde verilen maddelerle temizlenir. Nakil esnasındaki ürün miktarı ile teslimattaki ürün miktarının kayıt altına alınması gerekmektedir.

t) 29/5/1973 tarihli ve 1734 sayılı Yem Kanunu ve diğer ilgili mevzuata göre, yem fabrikalarında organik olarak üretilen yemler öncelikle yetkilendirilmiş kuruluşca organik olduğuna dair uygunluk belgesi verildikten sonra rasyon formülleri Bakanlıkça tescil edilir. Ancak bu işlemden sonra yetkilendirilmiş kuruluş kontrolünde yem fabrikalarında organik yem üretimine geçilir.

Hayvan sağlığı ve veteriner müdahalesi

Madde 17 — Organik hayvan yetiştiriciliğinde hayvan sağlığı ve veteriner hekim müdahalesi kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035) Organik hayvan yetiştiriciliğinde hastalık önleyici tedbirler;

1) Organik hayvan yetiştiriciliğinde; hayvan sağlığında koruyucu hekimlik esastır.

2) Uygun damızlık ırkların seçilmesi,

3) Hayvanların doğal bağışıklıklarını artırıcı düzenli egzersiz için gezinti alanlarına veya otlaklara ulaşımı ve kaliteli yem kullanımının sağlanması,

4) Aşırı kalabalık nedeni ile hayvanlarda sağlık problemlerini önlemek için uygun yerleşim sıklığı sağlanmasıdır.

b) Tüm önleyici tedbirlere rağmen bir hayvanın hastalanması veya yaralanması durumunda, gerekiyorsa uygun bir barınakta izole edilerek, derhal tedavi edilmelidir.

c) Organik hayvancılıkta veteriner hekim gözetiminde veteriner tıbbi ilaçlarının kullanım usul ve esasları;

1) Tedaviye alınan hayvan türü üzerinde tedavi edici etkisinin bulunması ve tedavi koşullarına uygun olması kaydıyla kimyasal sentezlenmiş veteriner tıbbi ürünler yerine, bitki alıntıları ve bitki özleri gibi bitkisel ilaçlar, probiyotikler, organik asitler, bitki, hayvan veya mineral kaynaklı maddeler, eser maddeler ve ürünleri ve homeopat tedavi yöntemleri kullanılır.

2) Yukarıda bahsedilen maddelerin kullanımının hastalıkla veya yaralanmayla mücadelede yetersiz kalması durumlarında ve hayvanın acı çekmemesi için tedavi amacı ile kimyasal bileşimli ilaçlar veya antibiyotikler yetkilendirilmiş kuruluşun izni ile kontrollü olarak kullanılabilir.

3) Kimyasal olarak sentezlenmiş veteriner tıbbi müstahzarlar veya antibiyotikler, hastalık önleyici uygulamalar için kullanılamaz.

d) Organik hayvan yetiştiriciliğinde, hayvanların genetik yapısı değiştirilemez ve genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar organik hayvansal üretimde girdi olarak kullanılamaz. Gen teknolojisi metotları ile hayvan ıslahına izin verilmez. Büyüme veya üretimi artırıcı maddelerin kullanımı ve üremeyi kontrol etmek amacıyla veya diğer amaçlarla hormon ya da benzeri maddelerin kullanımı yasaktır. Ancak hormonlar, tedavi amaçlı veteriner hekim uygulaması olarak hasta hayvana verilebilir.

e) (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035) Veteriner ilaçlarının kullanılacağı zaman konulan teşhis, müdahale yöntemi, ilacın dozu, ilacın etken maddesi, tedavi süresi ve ilacın yasal kesilme süresi ile birlikte kullanılan ürün kayıt edilmelidir.

f) Bir hayvana normal koşullarda verilen veteriner ilaçlarının son uygulandığı tarih ile bu hayvanlardan organik ürün elde edilme tarihi arasındaki süre, yani ilacın tanımlanmış yasal arınma süresi organik yetiştiricilikte, konvansiyonel yetiştiricilikteki uygulamanın iki katı veya yasal arınma süresi belirtilmemiş hallerde ise 48 saat olmalıdır.

g) Aşı uygulamaları, parazit tedavisi veya ülkemizce zorunlu olarak belirlenen hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele programları haricinde, bir hayvanın veya hayvan grubunun bir yıl içerisinde ikiden fazla kimyasal sentezlenmiş veteriner tıbbi müstahzarlar veya antibiyotiklerin uygulanması halinde, söz konusu hayvanlar veya bu hayvanlardan elde edilen ürünler organik ürün olarak satılamaz ve yetkilendirilmiş kuruluşun izni ile yeniden geçiş sürecine alınır.

h) Ülkesel zorunlu mücadele programları dışında işletmenin bulunduğu alanda ihbari mecburi bulaşıcı ve salgın bir hastalığın ortaya çıkması halinde, 8/5/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine uyulur ve bağışıklık sağlayan veteriner biyolojik maddeleri kullanılabilir.

Yetiştiricilik uygulamaları, barınak ve bakım şartları

Madde 18 — Organik hayvansal üretimde yetiştiricilik uygulamaları, barınak ve bakım şartları aşağıda belirtilmiştir:

a) Koyunlarda kuyruk kesme amacı ile elastik bant takılması, kuyruk kesme, diş kesme, gaga kesme ve boynuz köreltme uygulamaları organik yetiştiricilikte sistematik olarak uygulanamaz. Yolma gibi yöntemler uygulanmaz. Bu uygulamaların bir kısmına genç hayvanlarda boynuz köreltme uygulamasında olduğu gibi güvenlik, hayvan sağlığı, rahatlığı ve hijyen için yetkilendirilmiş kuruluş tarafından izin verilebilir. Bu tür uygulamalar ve ürün kalitesini artırmaya yönelik fiziksel kastrasyon uygulamaları, hayvanlar en uygun yaşta iken uzman kişiler tarafından hayvanlara acı çekirmeden yerine getirilmelidir.

b) (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035) Hayvanların bağlı olarak tutulması yasaktır. Ancak, hayvan refahı düzenlemeleri dikkate alınarak yetkilendirilmiş kuruluş tarafından hayvanların güvenliği ve refahı için, müteşebbisçe zorunluluğunun ortaya konulması koşulu ile hayvanların sınırlı bir süre için bağlanmasına izin verilebilir.

c) 10 baş veya daha az sayıdaki büyükbaş hayvan gruplarında, davranış ihtiyaçlarına uygun olarak grup içerisinde tutmak mümkün değilse, haftada en az iki kez otlatma alanlarına ve açık barınak alanlarına veya egzersiz alanlarına ulaşmalarını sağlamak koşulu ve yetkilendirilmiş kuruluşun onayı ile bağlanabilirler.

d) Hayvanların gruplar halinde yetiştirilmeleri durumunda grubun büyüklüğü, hayvan türünün gelişim evrelerine ve davranış biçimlerine bağlı olup, bir uzman görüşü ışığında yetkilendirilmiş kuruluşça belirlenir. Hayvanların, kansızlığı teşvik edecek koşullarda tutulması veya rasyonların kullanılması yasaktır.

e) Hayvan barınakları, sıhhi bir yapı malzemesinden inşa edilmeli, barınaklarının koşulları hayvanların biyolojik ve ırk ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Hayvanlar yem ve suya kolayca erişebilmelidirler. Binaların yalıtımı, ısınması ve havalandırılması; hava akımını, toz seviyesini, ısıyı, nispi nemi ve gaz konsantrasyonunu hayvanlara zarar vermeyecek sınırlar içerisinde tutacak şekilde olmalıdır. Barınaklar; bol miktarda doğal havalandırma ve ışık girişine izin vermelidir.

f) Serbest gezinti alanları, açık hava gezinti alanları veya açık barınak alanları; yerel hava koşullarına ve ilgili türe bağlı olarak yağmura, rüzgara, güneşe ve aşırı sıcaklığa karşı yeterli korunma sağlamalıdır.

g) Barınaklar hayvanlara rahatça ve doğal olarak durabilecekleri, kolayca yatabilecekleri, dönebilecekleri, kendilerini temizleyebilecekleri, tüm doğal pozisyonları alabilecekleri ve gerinme ve kanat çırpma gibi tüm doğal hareketleri yapabilecekleri yeterli büyüklükte yer sağlayacak şekilde olmalıdır.

h) Kapalı barınakların ve açık gezinti alanlarının asgari alanları ve farklı hayvan türleri ve kategorileri için diğer barınak özellikleri bu Yönetmeliğin Ek-6'sında belirtilen kriterlere uygun olmalıdır.

ı) İklim koşullarının hayvanların açık havada yaşamalarına imkan verdiği bölgelerde hayvan barınaklarının yapılması zorunlu değildir.

j) (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035) Barınak, kümes, alet ve kaplar, hastalık taşıyan organizmaların gelişmesi veya bulaşmasını engellemek için, uygun bir şekilde temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir. Hayvan binaları ve yapılarının temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi için bu Yönetmeliğin Ek-8'inde verilen maddeler kullanılır. İşletmede kokuyu azaltmak, böcek ve kemirgenlerle mücadele amacıyla, dışkı, idrar ve dökülmüş veya dağılmış gıdalar ortamdaki uzaklaştırılmalıdır. Bütün bu tedbirlere rağmen böceklerin ve diğer kemirgenlerin hayvan barınaklarından ve diğer tesislerden uzaklaştırılmaması durumunda, yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-1 (B) bölümünün B.6 kısmında verilen girdiler kullanılır.

k) Tüm memeliler, otlak veya açık hava egzersiz alanlarına veya açık bir barınak alanına ulaşabilmelidir ve hayvanların psikolojik koşulları, hava koşulları ve arazinin durumu izin verdiği sürece hayvanlar bu yerleri kullanabilmelidir. Otoburlar, koşullar elverdiği sürece otlaklara ulaşabilmelidir.

l) (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035) Otobur hayvanların otlama dönemlerinde meralara erişebilmeleri halinde ve kış barınaklarının hayvanlara hareket serbestisi vermesi durumunda, kış aylarında hayvanlara açık

gezinti alanları ve açık alanlar sağlanması zorunluluğu kaldırılabilir. Ancak; Bir yıldan yaşlı boğalar, meralara, açık gezinti alanlarına ve açık alanlara erişebilmelidirler. Besinin son döneminde büyükbaşlar, domuzlar ve küçükbaşlar, yaşam sürelerinin 1/5'ini geçmemesi ve 3 aydan fazla olmamak kaydıyla ve her durumda yetkilendirilmiş kuruluşun belirleyeceği süre kadar kapalı alanlarda kalabilirler.

m) Hayvan barınaklarının zemini düzgün olmalı fakat kaygan olmamalıdır. Toplam zemin alanının asgari yarısı, sert ve düz olmalıdır.

n) Altlık; sap-saman veya diğer uygun doğal maddeden oluşmalıdır. Altlık olarak kullanılan materyal, organik tarımda gübre olarak kullanılmasına izin verilen her türlü mineral madde ile iyileştirilebilir ve güçlendirilebilir.

o) Buzağular 1 haftalık yaştan sonra bireysel bölmelerde tutulmamalıdır.

p) Kanatlılar açık yetiştirme koşullarında yetiştirilmelidir ve kafeslerde tutulmamalıdır. Su kanatlıları iklim şartlarının elverdiği sürece hayvanın rahatlığı veya hijyen şartları nedeniyle akarsulara, gölet veya göllere erişebilmelidirler.

r) Kümeslerde aşağıdaki asgari şartları karşılamalıdır;

1) Zeminin asgari üçte biri, parçalı veya ızgaralı yapıda değil, düz bir yapıda olmalı ve sap-saman, talaş, kum veya kısa çim gibi maddelerle kaplı olmalıdır.

2) Yumurta tavuğu kümeslerinde zeminin yarıdan fazlası dışkı toplanmasına elverişli olmalıdır.

3) Kanatlı grubunun ve kanatlılığın büyüklüğü ile orantılı büyüklükte tünek bulunmalıdır. Bu konudaki standartlar bu Yönetmeliğin Ek-6 (B) bölümüne uygun olmalıdır.

4) Kanatlılığın büyüklüğüne göre giriş/çıkış delikleri olmalı ve bu delikler kanatlı barınağının her 100 m² si için asgari toplam 4 m uzunlukta olmalıdır.

5) Her kanatlı barınağında aşağıdakilerden fazla hayvan barındırılmamalıdır;

4800 adet etlik piliç,

3000 adet yumurta tavuğu,

5200 adet afrika tavuğu,

4000 adet dişi muskovi veya pekin ördeği,

3200 adet erkek muskovi veya pekin ördeği veya diğer ördekler,

2500 adet et horozu, kaz veya hindi,

6) Et üretimine yönelik kanatlı barınaklarının her birinin toplam kullanılabilir alanı 1600 m² yi aşmamalıdır.

s) Yumurta tavuklarında doğal ışık ile suni ışıklandırmanın toplamı günde 16 saati geçemez. Suni ışıklandırma olmadan asgari sekiz saat dinlenme süresi uygulanır.

t) (**Değişik:R.G.-25/10/2008-27035**) Kanatlılar iklim koşullarının elverdiği durumlarda açık hava barınaklarına ulaşabilmeli ve mümkün olduğunca bu durum yaşamlarının asgari 1/3'ünde uygulanmalıdır. Bu açık hava barınakları çoğunlukla bitki örtüsü ile kaplanmalı, koruyucu tesisler bulunmalı ve hayvanların yeterli sayıda suluk ve yemliklere erişmelerine imkan vermelidir. Halk ve hayvan sağlığını korumak amacıyla hayvanların dışarı çıkmasını engelleyen, bakanlıkça belirlenmiş bir durum olması halinde; hayvanlar kapalı yerde tutularak yeterli sayıda suluk ve yemliklere erişmelerine imkan verilmelidir.

u) Sağlık nedenleriyle, iki yetiştirme dönemi arasında kümesler boş bırakılmalı, bu süre içerisinde binalar ve tesisat temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir. Ayrıca, her kanatlı grubunun yetiştirilmesi tamamlandığında gezinti alanları sağlık nedeniyle boş bırakılarak, bitki örtüsünün yeniden gelişmesine imkan verilmelidir. Yetkilendirilmiş kuruluşlar, barınakların boş bırakılması gereken dönemleri belirlerler. Bu gereklilik barınaklarda tutulmayan ve gün boyunca serbestçe gezinen küçük miktarlardaki kanatlılara uygulanmaz.

v) Kanatlılarda asgari kesim yaşları aşağıda belirtilmiştir.

Tavuklar 81 günlük,

Et horozları 150 günlük,

Pekin ördeği 49 günlük,

Dişi muskovi ördeği 70 günlük,

Erkek muskovi ördeği 84 günlük,

Yaban ördeği 92 günlük,

Afrika tavuğu 94 günlük,

Hindi ve kaz 140 günlük.

Nakliye ve kesim

Madde 19 — Organik hayvan nakliyesi ve kesim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Hayvanların nakliyesinde uyulması gereken kurallar;

1) Hayvanların nakilleri stressiz ve kısa zamanda gerçekleştirilecek şekilde yapılır.

2) (**Değişik:R.G.-25/10/2008-27035**) Yükleme ve boşaltma işlemleri dikkatlice ve hayvanları zorlamak amacıyla elektriksel uyarıcı alet kullanılmadan gerçekleştirilmelidir. Nakliye öncesi ve esnasında herhangi bir yatıştırıcı ilaç kullanılamaz.

3) Kara taşımacılığında 8 saatte bir yemleme, sulama ve dinlendirme için mola verilir.

4) Yurt içi ve yurt dışı her türlü hayvan nakillerinde 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ve diğer ilgili mevzuat uygulanır.

b) Kasaplık hayvanlara kesim esnasında stres yaratmayacak şekilde davranılır. Mümkün olan durumlarda ayrı mezbaha, kesimhane ve kombinalar kullanılır. Mümkün olmayan durumlarda ise konvansiyonel olarak yetiştirilmiş hayvanların kesiminden sonra, mezbaha, kesimhane ve kombinalar bu Yönetmeliğin Ek-8'inde verilen maddeler ile temizlendikten sonra, **organik** hayvanların kesimi yapılır.

Hayvan gübresi

Madde 20 — Organik hayvan gübresi kullanma, bulundurma ve koruma kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) **Organik** bitkisel üretim yapılacak alanlarda, arazi üzerine uygulanacak toplam gübre miktarı, tek ürün için yılda hektar başına 170 kg saf azotu geçemez. Söz konusu miktara göre bu Yönetmeliğin Ek-5' inde yer alan tabloda maksimum hayvan sayısı belirlenmiştir.

b) **Organik** üretim yapan işletmeler **organik** üretim fazlası gübrelerini dağıtmak amacıyla bu Yönetmelik hükümlerine göre üretim yapan diğer müteşebbislerle işbirliğine gidebilirler. İşbirliği içerisinde kullanılan tarımsal alanda yılda hektar başına azami 170 kg saf azot miktarının gübreden sağlanan kısmı hesaplanmalıdır.

c) Hayvansal gübrelerin depolama yerleri; doğrudan akıntı ile veya sızıntı ile toprak veya suyun kirlenmesini önleyecek özellikte olmalıdır.

d) Müteşebbisin, yetkilendirilmiş kuruluş ile yapacağı sözleşmede, hayvan gübresinin depolanması için yapılan tesislerin yeri ve tarifi, hayvan gübresinin yayılmasına ilişkin plan, hayvan gübresinin yayılmasına ilişkin diğer işletmelerle yapılan yazışmalar yer almalıdır.

Organik arı yetiştiriciliği

Madde 21 — (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Organik arı yetiştiriciliği kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Arıcılık ürünleri, bu Yönetmelik hükümlerinin asgari bir yıl uygulanması kaydıyla **organik** ürün olarak pazarlanabilir.

b) Irk seçiminde, arıların yerel koşullara adapte olabilme kapasitesi, dayanıklılıkları ve hastalıklara karşı dirençleri göz önüne alınmalıdır. Apis mellifera türünün ırkları ve yerel ekotipleri tercih edilmelidir.

c) Kapasite artırımı, kolonilerin bölünmesi veya **organik** arıcılık yapan diğer işletmelerden oğul veya kovan alınabilir.

d) Yetkilendirilmiş kuruluşdan önceden izin alınması kaydıyla, işletmenin sahip olduğu konvansiyonel arı kolonileri, **organik** arıcılığa geçiş amacı ile kullanılabilir.

e) Bu Yönetmelik hükümlerine göre üretim yapmayan arıcılardan sağlanan arı oğulları, bir yıllık geçiş süreci içerisinde kullanılabilir.

f) Sağlık veya felaket nedenleriyle yüksek hayvan ölümlerinin olması durumunda ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun kovanların mevcut olmaması halinde, geçiş sürecine tabi olmaları kaydıyla, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kovanların yeniden oluşturulmasına izin verilebilir.

g) Kolonilerin yenilenmesi amacıyla, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olmayan, yılda % 10 oranında ana arı ve oğul **organik** üretim yapılan kovanlara yerleştirilmeleri kaydıyla, **organik** üretim yapılan birimlere alınabilir. Bu durumda geçiş süreci uygulanmaz.

h) Kovanların yerleşimi aşağıdaki hususlara uygun olmalıdır;

1) Arılar için yeterli miktarda doğal nektar, balözü ve polen kaynağı bulunmalı ve suya erişim imkanı olmalıdır.

2) Üretim bölgesinin 3 km yarıçapı içerisinde bulunan nektar ve polen kaynakları, **organik** olarak üretilen ürünlerden, doğal veya arıcılık ürünlerinin **organik** olma niteliğini etkilemeyecek bitki örtüsünden oluşmalıdır. Bu alanda yeteri miktarda polen ve nektar bulunamaması halinde, üreticinin arılarını yukarıdaki şartlara uygun olmayan bir alana nakletmesi durumunda, üretimini **organik** tarım usul ve esaslarına uygun yapmak kaydıyla ürün elde eder ve bu ürün **organik** olarak değerlendirilemez. Söz konusu kovanların belirtilen bölgeye tekrar nakledilmesi halinde geçiş süreci uygulanmaz. Yukarıda belirtilen yarıçap içerisinde, aynı üretici tarafından, **organik** ve konvansiyonel arıcılık birlikte yapılamaz.

3) Kovanlar; kirlenmeye yol açması muhtemel olan, kent merkezleri, otoyollar, sanayi bölgeleri, atık merkezleri, atık yakma merkezleri gibi tarım dışı üretim kaynaklarından yeterince uzak olmalıdır. Kontrol kuruluşları ve/veya birimleri bu koşulun sağlanması için gerekli tedbirleri almalıdır.

Yukarıdaki koşullar çiçeklenmenin olmadığı alanlarda veya kovanların uykuda olduğu kışlama döneminde uygulanmaz.

1) Üretim sezonu sonunda arıların kışı geçirebilmesi için kovanlarda yeterli miktarda bal ve polen bırakılmalıdır.

j) İlkbahar döneminde arı kolonilerinin beslenmesinde **organik** bal kullanılır. İklim koşullarının balın kristalleşmesini hızlandırdığı durumlarda, beslemede **organik** metotla üretilen bal yerine **organik** metodlarla üretilen şeker şurubu veya **organik** şeker melası kullanılmasına yetkili kuruluş tarafından izin verilebilir. Besleme ile ilgili olarak kayıtlara, ürünün tipi, uygulama tarihi, miktarı ve kovanlara dair bilgiler yazılır. Besleme işlemi son bal hasadı ile müteakip nektar veya balözü döneminden önceki 15 gün arasında yapılır.

k) Arıcılıkta hastalıkların önlenmesi için;

1) Dayanıklı uygun ırklar seçilmelidir.

2) Ana arıların düzenli olarak yenilenmesi, her hangi bir anomali tespiti için kovanların sistematik olarak kontrolü, kovanlardaki erkek arı gözlerinin kontrolü, düzenli aralıklarla malzeme ve teçhizatın dezenfekte edilmesi, kirlenmiş maddeler veya kaynaklarının imha edilmesi, balmumunun düzenli olarak yenilenmesi ve kovanlarda yeterli miktarda polen ve bal bırakılması gibi hastalıklara karşı direnç artırıcı ve enfeksiyon önleyici pratiklerin yapılması gerekir.

1) Koruyucu önlemlere rağmen, koloniler hastalanır veya zarar görürse, derhal tedaviye alınmalı ve gerekirse koloniler ayrı kovanlarda izole edilmelidir. Bu Yönetmeliğe uygun arıcılıkta kullanılacak veteriner ilaçları aşağıdaki prensiplere uygun olmalıdır;

1) Bakanlıkça ruhsatlandırılmış olmalıdır.

2) Tedavi edici etkilerinin öngörülen tedaviye uygun olması kaydıyla kimyasal bileşimli ilaçlar yerine fitoterapik veya homeopatik tedavi yöntemleri kullanılmalıdır.

3) Yukarıda bahsedilen ürünlerin kullanımı, kolonileri tehdit eden hastalık veya istilacıların yok edilmesinde etkili olmaması durumunda, yetkilendirilmiş kuruluşun sorumluluğunda, kimyasal bileşimli ilaçlar kullanılabilir. Ancak koruyucu amaçlı kimyasal bileşimli ilaçların kullanımı yasaktır.

4) Arı zararlısı Varroa için; formik asit, laktik asit, asetik asit, oksalik asit ve mentol, timol, okaliptol veya kafur kullanılabilir. Bu ürünler kullanıldığında kolonilere bir yıllık geçiş süreci uygulanmaz.

5) Kovanlarda zararlı mücadelesinde bu Yönetmeliğin Ek-1’de yer alan B. Bitki Koruma Maddeleri başlıklı bölümdeki ürünler kullanılır.

m) Tedavi, kimyasal bileşimli ilaçlar ile yapılırsa, bu dönem içerisinde tedavi altındaki koloniler izole edilmiş bir bölgeye alınır, tedavi sonrası kovanlardaki balmumları alınır ve yerine **organik** balmumu veya boş çerçeve konulur. Bu kolonilere bir yıllık geçiş süreci uygulanır.

n) Veteriner ilaçlarının uygulandığı zamanlar; aktif farmakolojik madde de dahil ürünün tipi, konulan teşhis, dozu, uygulama şekli, tedavi süresi ve ilacın yarılanma süresi açıkça kaydedilmeli ve ürünler **organik** ürün olarak pazarlanmadan önce yetkilendirilmiş kuruluşa bilgi verilmelidir.

o) **Organik** arıcılıkta bakım, idare pratikleri ve kayıtları aşağıdaki gibidir;

1) Arıcılık ürünlerinin hasat edilmesi esnasında petekler içerisindeki arıların yok edilmesi yasaktır.

2) Ana arının kanatlarını kesmek gibi işlemler yasaktır. Ana arıların değiştirilmesi esnasında eski ana arının öldürülmesine izin verilir. Yalnızca Varroa bulaşan erkek arı gözlerinin yok edilmesine izin verilir.

3) Bal hasadında kimyasal sentetik sinek kovucu maddelerin kullanılması yasaktır.

4) Kovanların yerleştirildikleri alanlar kovan bilgileri ile birlikte kaydedilmelidir. Kovanlar buldukları yerden başka yere yetkilendirilmiş kuruluş bilgisi dahilinde taşınır.

5) Arıcılık ürünlerinin üretimi, hasadı, işlenmesi ve depolanması esnasında kolonilere uygulanan koruyucu önlemler ve tedaviler kayıt edilmelidir.

p) Arıcılıkta kullanılacak materyallerin ve kovanların özellikleri;

1) Kovanlar çevreye ve arıcılık ürünlerine risk getirmeyen doğal malzemelerden yapılmalıdır.

2) Kovanlar kimyasal boyalarla boyanamaz. Propolis (reçine), balmumu ve bitki yağları gibi doğal ürünlerle kaplanabilir.

3) Yeni çerçeve için balmumu **organik** üretim yapan birimlerden sağlanmalıdır. Arıcılığa yeni başlandığında veya geçiş sürecinde **organik** olarak üretilen balmumunun pazarda mevcut olmaması durumunda, **organik** üretim biriminden alınmayan balmumunun kullanılmasına, analizlere dayanarak yetkilendirilmiş kuruluş tarafından izin verilir.

4) Üzerinde yavrulu gözler bulunan çerçevelerden bal sağımı yapılamaz.

5) Çerçeve, kovan, petek gibi malzemeleri zararlılardan korumak amacıyla yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-8'indeki ürünlerin kullanılmasına izin verilir. Buhar veya doğrudan alev gibi fiziki uygulamalara da izin verilir.

6) Arıcılıkta kullanılan malzemelerin, binaların, teçhizatın ve kapların veya ürünlerin temizlenmesinde ve taşınmasında yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-8'indeki maddeler kullanılabilir. Arıların taşınması sırasında hayvanlara stres yaratmaktan kaçınılır.

7) Karantina tedbirleri uygulanan ve uçakla ilaçlama yapılan alanlarda organik arıcılık yapılamaz.

8) Kovanların taşınması, depolanması, pazarlanmasında ve organik arı ürünlerinin, üretilmesi, işlenmesi, taşınması, ambalajlanması, etiketlenmesi, depolanması ve pazarlanmasında bu Yönetmeliğin İkinci Kısım, Dördüncü Bölüm hükümleri uygulanır.

Organik su ürünleri üretiminde genel kurallar

Madde 22 — Organik su ürünleri üretiminin genel kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Yetiştiriciliğin gerçekleştirileceği suyun özellikleri, müteşebbis veya yetkilendirilmiş kuruluş tarafından analiz ettirilerek uygunluğu yetkilendirilmiş kuruluşça onaylanır. Kirlenme varsa, sorun giderilmeden su ürünleri üretimi yapılamaz.

b) Yetiştiricilik birimi, önemli bir kirlilik kaynağı olan yerleşim yerinde veya akarsu yatağında olmamalıdır. İşletmede kullanılacak suyun, alındığı kaynağındaki ekolojik denge bozulmamalıdır. Havuz tipi balık çiftliklerinde üretim alanının en az %5'i üzerinde müdahale olmaksızın doğal bitki örtüsünün gelişimine imkan verilir.

c) Bakanlıktan aldığı izinle yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme yapan müteşebbis geçiş sürecine alınır. Su ürünleri üretiminde geçiş süreci organizmanın türüne, dikkate alınan hayat döngüsüne veya üreme süresine, yetiştiricilik tekniği, su özellikleri ve tesisin yapıldığı yerin geçmişte kullanımına göre yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kararlaştırılır. Geçiş süreci konvansiyonel üretimden gelen materyaller için yaşam süresinin en az 2/3'ü kadardır.

d) Su ürünleri üretimi, çevre korumaya uygun olmalı, atıklar çevreye zarar vermemeli, biyolojik çeşitlilik teşvik edilmeli, tür ve alt türlerin seçiminde kapasiteler ve yerel koşullara uyum göz önüne alınmalı, su yapısının korunması için bütün tedbirler alınmalıdır. Üretim alanından doğaya kaçışları ve doğadan üretim alanlarına girişleri engelleyici tedbirler alınmalıdır. Üretim alanlarını yırtıcı kuşlar ve diğer hayvan türlerinden korurken yağmacı hayvanlara fiziksel olarak zarar vermeyen tedbirler alınmalıdır. Üretimde kullanılan ekipmanlar, boyalar organik üretim prensiplerine uygun seçilmelidir. Canlıya zarar vermemek koşuluyla markalama yapılabilir.

e) Yetiştiricilik tesislerinde, üretim faaliyetlerinin tümü yetkilendirilmiş kuruluşun kontrolünde gerçekleştirilir.

f) Su canlıları organik tarım kurallarına uygun olarak üretilmeli, beslemede organik olarak üretilmiş yem ve yem katkı maddeleri kullanılmalıdır. Yemler, gelişimin çeşitli evrelerindeki canlıların beslenme gereksinimlerini karşılarken doğal lezzeti bozmamalıdır. Hayvansal orjinli kan unu, kemik unu gibi sentetik kimyasal muamele görmüş yemler kullanılamaz. Üreticinin yem maddelerinin tamamını organik tarımdan sağlayamaması halinde, konvansiyonel yemin oranı % 20'yi geçmemek üzere ve belirli sürede yetkilendirilmiş kuruluş kontrolünde kullanımına izin verilir. Balık etine renk verici sentetik maddeler ile doğal olmayan yöntemler kullanılamaz.

g) Su ürünlerinin beslenme gereksinimlerini temin etmek için, bazı besin ilaveleri kullanılması gerektiğinde, vitamin ve mineraller yetkilendirilmiş kuruluşça verilecek izne göre kullanılabilir. Yaş yemlerin kullanılmasına izin verilmez.

h) Yem katkı maddeleri bu Yönetmeliğin Ek-7'sinde verilenlerdir. Yem ve diğer besin maddeleri genetik yapısı değiştirilerek elde edilmiş yada kısmi olarak bunlardan türetilmiş ürünleri, katkıları ve tamamlayıcı maddeleri içeremez.

i) Balık yemlerinin bulunduğu alan organik tarım kurallarına uygun olmalıdır. Siloda muhafaza edilen yemlerde organik olarak üretilmiş, bu Yönetmeliğin Ek-7'sinde belirtilmiş olan koruyucu ve katkıları kullanılabilir.

j) Üretimi ve büyümeyi teşvik edici sentetik maddelerin kullanımı yasaktır. Ancak; yetiştiriciliği yapılan aynı canlı türünden alınmak koşuluyla, balık yetiştiriciliğinde hipofiz enjeksiyonu yetkilendirilmiş kuruluşun izni ile yapılabilir.

k) Doğal olarak hastalığa dayanıklı tür ve alt türlerin seçimine dikkat edilmelidir. Nesli tehlike altında olan türler tercih edilebilir.

l) Stok yoğunluğu yetiştiriciliği yapılacak türlere göre yetkilendirilmiş kuruluşlarca belirlenir.

m) Yetiştirme şartları balıkların türler itibarıyla doğal davranışlarına imkan vermelidir. Nakliye aşamasında, olumsuz iklim şartlarında ve kuluçkahaneler haricinde sıvı oksijen kullanımı yasaktır.

n) **Organik** su ürünleri yetiştiriciliğinde, hayvanların genetik yapısı değiştirilemez. Genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve bunlardan üretilmiş ürünler girdi olarak kullanılamaz.

o) Bazı üretim tiplerinin tabiatında olan hususi müdahaleler dışında uygulanan büyümeyi arttırıcı ve üreme devrelerini değiştiren maddeler kullanılamaz. Ancak, canlının sağlığını, dengesini ve davranışlarını etkilememek koşuluyla fotoperiyot uygulaması ile sıcaklık azaltması veya artırılması şeklindeki uygulamalar yetkilendirilmiş kuruluşun izniyle gerçekleştirilir. Fotoperiyot, türün doğal yaşam sahası için bir yıldaki en uzun doğal gün-ışığı uzunluğundan daha uzun olamaz.

p) **Organik** su ürünleri yetiştiriciliği yapan tüm işletmeler güncel ve muntazam kayıtları tutar.

r) **Organik** olarak üretilen balıkların yakalanması, boylanması ve kesimi esnasında aşırı stres oluşturmayacak yöntemler uygulanır.

s) Yetiştiricilik ünitesinde mevcut anaçların en az % 20' si her yıl yenilenir.

t) Uygun durumlarda polikültür tercih edilecektir. Kültürü yapılan her bir türün doğal ihtiyaçları karşılanır.

u) Ürün satımından önceki 3 ay kadar süre içinde ilaç verilmiş ise, her türlü balık eti ve yumurtası ile su canlısı veya bunlardan elde edilen ürünler **organik** ürün olarak satılamaz. Omurgasız organizmalarda geleneksel ilaçların kullanımına müsaade edilmez. Tedavi edici etkisinin bulunması ve tedavi koşullarına uygun olması kaydıyla kimyasal bileşimli ilaç uygulamaları yerine bitkisel ilaçlar veya homeopat ürünler kullanılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organik Ürünlerin İşlenmesi, Ambalajlanması, Etiketlenmesi, Depolanması, Taşınması ve Pazarlanması

Organik ürünlerin işlenmesi ve ambalajlanması

Madde 23 — **Organik** ürünlerin işlenmesi ve ambalajlanması kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) (**Değişik:R.G.-25/10/2008-27035**) **Organik** ürünün işlenmesi esnasında, **organik** ürünün bu Yönetmeliğe uygun olmayan ürünlerle karışma ya da bulaşmasını önleyecek ve ürünün **organik** niteliğini koruyacak gerekli tedbirler müteşebbis tarafından alınır ve yetkilendirilmiş kuruluşa bildirilir.

b) **Organik** ürünün işlenmesi esnasında, yalnız bu Yönetmeliğin Ek-2'sinde belirtilen gıda bileşenleri kullanılır.

c) İyonik radyasyon-ışınlama yöntemi uygulanmaz.

d) **Organik** ürün genetik yapısı değiştirilmiş organizma veya bu organizmalardan elde edilen ürünler kullanılmadan üretilmiş olmalıdır.

e) **Organik** tarım metoduyla üretilen bitkisel, hayvansal ve su ürünleri ile **organik** ürünler, hammadde, yarı mamul veya mamul madde halinde ambalajlanırken **organik** ürün niteliği bozulmamalıdır.

f) (**Ek:R.G.-25/10/2008-27035**) Gıda maddesinin bitkisel ve hayvansal malzemelerden oluşan karma gıda maddesi olması durumunda 22/5/2008 tarihli ve 26883 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi-Gıdalarda Kullanılan Renklendiriciler ve Tatlandırıcılar Dışındaki Gıda Katkı Maddeleri Tebliği hükümlerine uyulur.

g) (**Ek:R.G.-25/10/2008-27035**) **Organik** ürünlerin işlenmesinde; 25/8/2002 tarihli ve 24857 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi-Gıdalarda Kullanılan Renklendiriciler Tebliği, 21/9/2006 tarihli ve 26296 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi-Gıdalarda Kullanılan Tatlandırıcılar Tebliği, 22/5/2008 tarihli ve 26883 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi-Gıdalarda Kullanılan Renklendiriciler ve Tatlandırıcılar Dışındaki Gıda Katkı Maddeleri Tebliği hükümlerine uyulur.

h) (**Ek:R.G.-25/10/2008-27035**) **Organik** ürünlerin işlenmesinde; 13/2/2002 tarihli ve 24670 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi-Gıda Maddelerinin ve Gıda Bileşenlerinin Üretiminde Kullanılan Ekstraksiyon Çözücüleri Tebliği hükümlerine uyulur.

ı) (**Ek:R.G.-25/10/2008-27035**) **Organik** ürünlerin işlenmesinde; 16/11/1997 tarihli ve 23172 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi-Aroma Maddeleri Tebliği hükümlerine uyulur.

j) (**Ek:R.G.-25/10/2008-27035**) **Organik** ürünler için üretim izni alınmalıdır.

Organik ve geçiş süreci ürünlerinin etiketlenmesi

Madde 24 — **Organik** ürünlerin etiketlenmesi kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Nihai ürün etiketi üzerinde;

1) Ürünün adı ve sertifika statüsü belirtilmelidir.

2) **(Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)** Ürünün hasat yılı, üretim tarihi, kime ait olduğu ve bu Yönetmeliğe uygun olarak üretilmiş olduğu belirtilmelidir. İthal edilen ürünlerinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş olduğu belirtilmelidir.

3) Yurt içinde pazarlanan **organik** ürünlerin üzerinde, bu Yönetmeliğin Ek-3'ünde belirtilen şekilde **organik** ürün logosu kullanılmalıdır.

4) Yetkilendirilmiş kuruluşun adı, kod numarası, sertifika numarası ve logosu bulunmalıdır.

5) Ürün içindeki maddeler, ağırlıklarının azalış düzenine göre liste halinde sıralanmalıdır.

6) Ürünün menşei belirtilmelidir.

7) Ürünün üretim yeri, üretim ve son kullanma tarihi belirtilmelidir.

8) İthal edilmiş ürünlerde Türkçe etiket bilgileri yer almalıdır.

b) Ürün etiketinde **organik** kelimesinin kullanılması; ekolojik, biyolojik kelimelerinin kullanımıyla eşdeğerdir.

c) Bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmeyen ürün etiketinde, bu Yönetmeliğe uygun üretildiği, hazırlandığı, işlendiği, ambalajlandığı, depolandığı ima ve beyan edilemez. **Organik** olmayan ürünler etiket ve ambalaj dizaynıyla, **organik** ürün etiket ve ambalaj dizaynını çağrıştıracak nitelikte ve benzerlikte olamaz. Böyle ürünler için **organik** tarımsal ürün olarak marka, patent ve tescil alınmaz. **Organik** olmayan ürünler için, tüketicide **organik** ürün izlenimi oluşturacak, haksız rekabete neden olacak, bio, biyo, eco, eko, org ön ekleri kullanılamaz.

d) Bir ürün aşağıda belirtilen şartları taşıması halinde, **organik** ürün olarak etiketlenir.

1) Ürünün bu yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmesi veya ithal edilmesi halinde,

2) İşlenmiş ürünlerde; ancak aşağıda belirtilen koşulların sağlanması halinde,

Ürün içerisinde bulunan tarımsal orjinli ürün veya türevlerinin minimum % 95'i bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmiş veya ithal edilmiş olmalıdır.

Ürün içeriğinde bulunan **organik** olarak üretilmeyen tarımsal kaynaklı diğer maddeler bu Yönetmeliğin Ek- 2 (C) bölümünde yer almış olmalıdır.

Ürün, tarımsal kaynaklı olmayan gıda maddelerini kullanmayı gerektiriyorsa yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-2 (A) bölümünde listelenen tarımsal kaynaklı olmayan gıda katkı maddelerini içermelidir.

Tarımsal orjinli ürün veya türevlerinin işlem görmesi gerekiyorsa bu Yönetmeliğin Ek-2 (B) bölümünde listelenen ürünlerle işlem görmüş olması gereklidir.

e) Bir geçiş ürünü; ancak aşağıda belirtilen şartları taşıması halinde, geçiş dönemi ürünü olarak etiketlenir:

1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre geçiş süreci ürünü olmalıdır.

2) Hasattan önce minimum 12 ay geçiş dönemine uyulmuş olmalıdır.

3) **(Değişik:R.G.25/10/2008-27035)** Etiket üzerinde ürünün, "**organik** tarım geçiş süreci ürünüdür."cümlesinde, "**organik**" ifadesi, "geçiş süreci" ifadesiyle aynı renk, punto ve yazım tarzında olmalıdır. Geçiş süreci ürünlerinde **organik** ürün logosu kullanılmaz.

4) **(Ek:R.G.25/10/2008-27035)** Yalnızca bir tarımsal kaynaklı ürün olmalıdır.

f) Minimum % 70'i **organik** ürünlerden oluşan işlenmiş ürün etiketinin aşağıda belirtilen şartları taşıması gereklidir:

1) **(Değişik:R.G.25/10/2008-27035)** İçindekiler kısmında **organik** tarım metoduyla üretildiğinin belirtilebilmesi için içindeki tarımsal orijinli maddelerin veya bunların türevlerinin minimum % 70'i bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmiş veya yönetmeliğe eşdeğer kurallara uygun olarak üretilmiş ithal **organik** ürün olmalıdır. İçindekiler kısmında **organik** olanlar bileşimlerinin % X oranlarıyla birlikte "**Organik** tarım metoduyla üretilmiştir" şeklinde ifade edilmeli ve bu ifade içindekiler kısmında yer alan diğer maddeler ile aynı renk, boyut ve yazı tarzında olmalıdır. Bu ürünlerde **organik** ürün logosu kullanılmaz.

2) İşlenmiş ürün içeriğinde bulunan **organik** olarak üretilmeyen tarımsal kaynaklı diğer maddeler bu Yönetmeliğin Ek-2 (C) bölümünde yer almış olmalıdır.

3) İşlenmiş ürün, yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-2 (A) bölümünde listelenen, tarımsal kaynaklı olmayan gıda katkı maddelerini içermelidir.

4) Tarımsal orjinli ürün veya türevleri bu Yönetmeliğin Ek-2 (B) bölümünde listelenen ürünlerle işlem görmüş olmalıdır.

5) Ürün işleme esnasında iyonik radyasyon kullanılmamalıdır.

6) Ürün, bu yönetmelik hükümlerine göre Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar tarafından kontrolü yapılan müteşebbislerce üretilmiş olmalıdır.

7) Ürün genetiği değiştirilmiş organizma ve/veya bu organizmalardan elde edilen ürünler kullanılmadan üretilmiş olmalıdır.

8) Geçiş sürecinde üretilen ürünler bu Yönetmelik hükümlerine göre geçiş süreci ürünü olarak etiketlenir.

Organik ürünlerin depolanması

Madde 25 — Organik ürünlerin depolanması kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik ürünlerin, depolama alanları, ürünlerin tanınmasına imkan verecek ve bu Yönetmelikle uygun bulunmayan başka ürünlerle, maddelerle karışmaya ya da bulaşmaya meydan vermeyecek biçimde düzenlenmelidir. Organik ürünlerin depolandığı alanlarda kullanılan yalıtım malzemeleri ve soğutma ile ilgili ekipmanlar bu amaç gözetilerek seçilmelidir.

b) Ayrı olarak depolamanın mümkün olmadığı durumlarda organik ürünlerle konvansiyonel ürünlerin karışmasını engelleyecek tedbirler alınır ve bu tedbirlerin yeterliliği yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kontrol edilir.

c) Basınç, sıcaklık ve yetkilendirilmiş kuruluşça uygun görülen gazlarla kontrol edilebilen koşullarda depolama uygulamaları yapılabilir.

d) Organik ürünlerin depolanması sırasında ürünün organik özelliğini kaybettirecek ilaç ve ilaçlama yöntemi kullanılamaz.

e) Organik ürünlerin depolanmasında sentetik kimyasal maddeler kullanılamaz ve doğal olmayan uygulamalar yapılamaz; tüm bu işlemler yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kontrol edilir.

f) (Değişik: RG-17/10/2006-26322) Müteşebbis tarafından depolama koşulları ile depolanan organik ürünün giriş ve çıkış miktarları ve tarihine ilişkin kayıtlar düzenli olarak tutulur. Müteşebbis tarafından imzalanan bu kayıtlar yetkilendirilmiş kuruluşa onaylatılır ve çizelgenin bir nüshası müteşebbis tarafından, diğer nüshası yetkilendirilmiş kuruluş tarafından saklanır.

Organik ürünlerin taşınması

Madde 26 — Organik ürünlerin taşınması kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Müteşebbis, organik ürünleri toptancı ve perakendeciler de dahil olmak üzere diğer birimlere taşıma sırasında içeriğinde herhangi bir karışmaya neden olmayacak biçimde uygun paket, konteynır veya kapalı araçlarda, izlenebilirliğini sağlayacak şekilde taşınmasını sağlamakla yükümlüdür.

b) Kontrol sistemine dahil olan iki müteşebbis arasında, kapalı olmayan araç, konteynır yada paketlerin bir veya birden fazla sayıda nakliye işlemi, ürün hakkında müteşebbisin adı, adresi, ürünün adı, etiket bilgileri, yetkilendirilmiş kuruluşun adı, kod numarası gibi gerekli bilgileri içeren evraklarla birlikte, gönderici ve alıcı tarafların yetkilisi yada yetkilendirilmiş kuruluşun bilgisi ve onayı ile olmalıdır.

c) (Ek: RG-17/10/2006-26322) Ürünlerin diğer işletmeler ya da birimlerden kabulü sırasında ürünü kabul eden kişi gerek gördüğü durumlarda paketin kapanışı ya da ambalajının bu Yönetmeliğe uygunluğunu, ayrıca etiketin bu Yönetmeliğin 24 üncü maddesine uygunluğunu inceler. Etiket bilgileri ile ürünün beraberinde gelen diğer dokümanların birbirine uyumunu kontrol ettikten sonra karşılaştırmanın sonucunu kayıtlarına ekler.

Organik ürünlerin pazarlanması

Madde 27 — (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Organik ürünlerin pazarlanması kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik hammadde ve/veya organik işlenmiş ürün olduğunu belirten “Ürün Sertifikasına” sahip olan ve bu Yönetmelik hükümlerince üretilmiş ürünler organik ürün olarak pazarlanır.

b) Organik ürün ticareti yapan müteşebbis, her bir parti satışını “Ürün Sertifikası” ile belgelendirmek zorundadır.

c) Organik ürünler, organik ürün olduğu açıkça belirtilerek satılır. Organik ürünlerin, konvansiyonel ürün ile karışmaması ve organik niteliğinin korunması organik ürün satışı yapan müteşebbisin yükümlülüğündedir.

d) Aracılık hizmeti veren, ürünleri direkt olarak nihai tüketici ya da kullanıcıya transfer eden gerçek ya da tüzel kişiler ithalat yapmamaları, üretim, doğal alan ve kaynaklardan ürün toplama, hasat, kesim, işleme, tasnif, ambalajlama, etiketleme, muhafaza, depolama ve taşıma işlemlerini yapmamaları koşulu ile yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme yapmak zorunda değildir.

e) İthalatçı ithalat halinde, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından istenilen belgeleri eksiksiz olarak bu kuruluşa verir. Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından yürürlükteki Türk Mevzuatına uygunluğunun kabul edilmesi halinde organik ürün yeniden sertifikalandırılır. Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından yeniden sertifikalandırma yapmak amacıyla aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler istenir. Bunlar;

1) İthalatçının ithalat faaliyetleri; ithalatçının adı, adresi, ürünün geldiği ülke, ürünlerin ülkeye giriş noktası ve ithal edilen ürünlerin depolanmasında kullanılacak binaların uygunluğuyla ilgili detaylı açıklama belgeleri,

2) Karşı ülkeden alınan ürünün etiketi ve içeriğine dair bütün bilgilerin aslı veya noter onaylı tercüme belgeleri,

3) İthalat işleminin nasıl gerçekleşeceğini ve ihlal durumunda alınacak ihtiyati tedbirleri içeren belgeler,

4) İthalatçı tarafından kullanılacak herhangi bir deponun diğer ülkede bulunması durumunda, karşı ülkenin yetkilendirilmiş kuruluşu tarafından kontrole açık olacağını belirten belgeler,

5) İlgili partinin miktarı, orijini ve yapısı, kontrol mekanizmasının detayları, üretim, işleme, ambalajlama, depolama, nakliye işlemlerinin detayları, alıcıları, ürün sertifikası, organik tarım müteşebbis sertifikası, ürüne ilişkin yıllık kontrol raporlarıdır.

Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından gerek duyulması halinde yukarıdaki bilgi ve belgelere ek olarak bilgi ve belgeler istenebilir. Tüm bilgi ve belgeler, Komite denetimlerinde ibraz edilmek üzere muhafaza edilir.

f) İthalat veya ihracat yapmak isteyen müteşebbis, yetkilendirilmiş kuruluştan aldığı Ürün Sertifikası ve ulusal mevzuat hükümleri gereğince tamamlamakla yükümlü olduğu diğer belgelerle birlikte Bakanlığın ilgili birimine başvurur.

g) Organik ürünlerin ihracatı, Dış Ticaret Müsteşarlığının İhracatı Kayda Bağlı Ürünler Listesinde yer alan ürünler için yapılan işlemlere tabidir. Bu nedenle; müteşebbisler, ihracat dokümanlarının bir örneğini bağlı bulunduğu İhracatçı Birliğine verir. Ege İhracatçı Birlikleri ihracatçı bildirimleri ve ihracat verilerini yıl sonunda Bakanlığa bildirir. Bakanlığın talep etmesi halinde muhtelif zamanlarda da ihtiyaç duyulan verileri Bakanlığa bildirir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Sisteminin İşleyişi

BİRİNCİ BÖLÜM

Kontrol Esasları

Kontrol sisteminin özellikleri

Madde 28 — Organik üretimin özelliği, her aşamasının kontrollü olması ve ürünün sertifikalandırılmasıdır. Bu Yönetmelik hükümlerine göre, ürünün güvence altına alınmasındaki iki temel unsur, kontrol ve sertifikasyondur. Kontrol ve sertifikasyon işlemi, aynı kuruluş tarafından yapılabileceği gibi ayrı ayrı kuruluşlar tarafından da yapılabilir.

Kontrol yetkisi

Madde 29 — Bakanlık müteşebbis kontrolüne ilişkin yetkisini, yetkilendirilmiş kuruluşa devredebilir. Kontrol yetkisi verilen kuruluşlar ve kontrolörler yetkilerini başka bir kurum ve/veya kuruluşa veya kişiye devredemez.

İşletme ve müteşebbis kontrolü için gerekli bilgi ve belgeler

Madde 30 — İşletme ve müteşebbis kontrolü için gerekli bilgi ve belgeler aşağıda belirtilmiştir.

a) (**Değişik: RG-17/10/2006-26322**) Müteşebbisler, yaptıkları organik faaliyetler ile ilgili her türlü bilgi ve belgeleri, sözleşmeli olduğu kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşuna vermek ve işletmesinde bulundurmamakla zorundadırlar.

1) İşletmenin adı, adresi, kapasite bilgileri, hukuki durumuna ait bilgi ve belgeler, sözleşme tarihi, imzalanan sözleşme metni, organik tarıma geçişin başladığı tarih, sözleşme tarihine kadar ki arazi geçişine ait bilgiler,

2) Faaliyet alanı,

3) İşletmede daha önce uygulanan üretim metodu,

4) İşletmenin ve işletme binalarının planları,

5) Arazi parselleri veya alana dair tüm plan ve krokiler,

6) İşletmenin mevcut makine ve ekipman donanımı,

7) İşletmenin konumu, kullanılan depoların tanımı ve amaca uygunluğu,

8) Ürün münavebe planı,

9) Kullanılacak tüm girdilere ait kayıt defterleri,

10) İşletmenin malları, dışarıdan satın alınan malları içeren alım ve satım defterleri,

11) Ürün çıkış planı, ürünün niteliği, stok durumu, miktarı, ambalajlama şekli ve materyali,

12) Orman alanlarından ve doğadan ürün toplanması durumunda, alana ait bütün tanımlamalar, resmi izinler ile alana yapılan tüm teknik müdahaleler, afetler, karantina tedbirleri gibi bilgilerdir.

b) Müteşebbis, faaliyet alanı ile ilgili bilgileri kapsayan organik tarıma geçiş ve üretim planları hazırlar.

Kontrol işlemi

Madde 31 — Kontrol işlemi; yazılı belgeleri, planları, defterleri, raporları, kayıtları, arazi, işletme ve depo gibi kritik nokta kontrollerini ve gözlemleri içermelidir. Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu yılda en az bir defa haberli veya habersiz olarak işletmeyi yerinde kontrol eder. Bu amaçla kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu bir kontrol planı hazırlar ve hazırlanan bu kontrol planı aşağıdaki bilgileri içerir;

- 1) Müteşebbisin adı ve adresi,
- 2) Kontrol tarihi,
- 3) Kontrolün kapsayacağı konular,
- 4) Kontrolör adıdır.

Müteşebbis tarafından kayıt altına alınan bütün organik tarım faaliyetleri kontrol raporları için temel bilgi niteliğindedir.

(Değişik üçüncü fıkra:R.G.-25/10/2008-27035) Kontrol işlemi sırasında kontrolör, bağlı bulunduğu kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşunun organik tarım faaliyetlerini içeren kendi kontrol formlarını doldurur. Kontrolör, yaptığı kontrole dair tespitleri içeren bir belge düzenleyerek müteşebbise verir ve bu belge müteşebbise saklanır. Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu kontrol işlemi sonucunda bir rapor hazırlar. Kontrol raporu, müteşebbisin bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılan organik tarım faaliyetlerinin kontrol sonuçlarını içerir.

İKİNCİ BÖLÜM

Sertifikasyon Esasları

Sertifikasyon sisteminin özellikleri

Madde 32 — Sertifikasyon; bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması sonucu işletmenin, organik ürünün ve girdinin geldiği aşamanın belgelendirilmesidir. Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşunca; organik tarım müteşebbis sertifikası ve ürün sertifikası verilir. Sertifikalar, asgari bu Yönetmeliğin Ek-4'ünde yer alan bilgileri içerecek şekilde düzenlenmelidir. Düzenlenen sertifikaların icmal listeleri Komiteye gönderilir.

Sertifikasyon sisteminin özellikleri aşağıda belirtilmiştir;

a) Sertifikasyon, Komiteden bu yetkiyi almış gerçek veya tüzel kuruluşlarca yapılır. Sertifikasyon işlemi, kontrolü yapan kuruluşça da yapılabilir, ancak bu işlem için de Komiteden izin ve yetki almak zorundadır. Sertifika yetkisi verilen kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu yetkisini başka bir kurum veya kuruluşa devredemez.

b) Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu bir sertifikasyon sistemi oluşturur ve Komiteye sunar. Bu sistemi kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşunun uyguladığı fiyat listesi, sertifika belgesi örneği, sertifika çeşitleri, test etme ve sorgulama metodu, analiz yöntemi ve kullandığı tüm teknikler ve dokümantasyon sistemi ile ilgili bilgileri kapsar.

c) Sertifikasyon kuruluşu sertifika düzenleyeceği işletmelere ait tüm kontrol bilgilerini ve raporları kontrolü yapan kuruluştan devralır. Kontrol kuruluşu bu bilgileri sertifikasyon kuruluşuna vermek zorundadır.

Sertifikasyonun esasları

Madde 33 — Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu, bu Yönetmelikte bahsedilen kriterleri ve sertifikasyon esaslarının uygunluğunu EN 45011 veya ISO 65'e göre sağlamak zorundadır. Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu yapılan işin niteliğine göre kalite sistemini açıklayan bir kalite el kitabı hazırlar.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Yetkilendirilmiş Kuruluşlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Yetkilendirilmiş Kuruluşların Çalışma Esasları, Çalışma İzni ve Yaptırımlar

Yetkilendirilmiş kuruluşların çalışma esasları

Madde 34 — Yetkilendirilmiş kuruluşların çalışma esasları şunlardır:

a) Yetkilendirilmiş kuruluşlar; Komiteden çalışma yetkisi almak, çalışma yetki süreleri dolmadan en az bir ay önce çalışma yetki sürelerinin uzatılması için başvuru yapmak ve çalışma izinlerinin uzatıldığını belgelemek zorundadırlar. Yukarıdaki hususlara dikkat etmeyen kuruluşların çalışma izinleri Komite tarafından yeni izin belgelerini almaya kadar durdurulur.

b) Yetkilendirilmiş kuruluşlar yurt içinde her türlü organik ürün ambalajında ulusal organik tarım logosunu kullanırmak zorundadırlar.

c) Yetkilendirilmiş kuruluş, bu Yönetmelik hükümlerine göre kontrol sürecini işletmeden ürün veya girdi sertifikalandırması yapamaz.

d) Yetkilendirilmiş kuruluşlar bu Yönetmelik hükümlerine uymayan üretim teknikleri ve girdilerin kullanıldığından şüphe duyduğu durumlarda analiz amaçlı ürün örnekleri alabilir.

e) (**Değişik: RG-17/10/2006-26322**) Tespit ettikleri sistemden çıkartmayı gerektirecek aykırılıklar ile uygun gördükleri yaptırım işlemlerini de içeren karar yazısını, müteşebbisin itirazı var ise yirmi gün içerisinde, itiraz yok ise yıllık raporlarında Komiteye bildirirler. Ayrıca, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından sistemden çıkarılan müteşebbisler diğer yetkilendirilmiş kuruluşlara bildirilir. Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından uygun görülen yaptırımlara itiraz ve şikayet halinde Komite konu ile ilgili inceleme ve yeni belgeler isteme yetkisine sahiptir. Komite itiraz ve şikayet ile ilgili bilgi ve belgeleri inceler, nihai kararı verir ve sonucu taraflara iletir.

f) Yetkilendirilmiş kuruluş, bitkisel ve hayvansal ürünler ile su ürünleri üretimi yapan, orman alanlarından ve doğadan ürün toplayan, ürün işleyen, ambalajlayan, depolayan, nakleden, pazarlayan, sözleşme yaptığı geçiş sürecindeki veya bu süreci tamamlamış bütün müteşebbisleri ve müteşebbislere ait her türlü bilgi ve belgeyi kontrol eder ve kayıt altına alır. Ayrıntılı rapor hazırlar. Raporlar, faaliyet alanı ile ilgili olarak aşağıdaki bilgileri içerir.

- 1) Bu Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan bilgiler,
- 2) Üretime dair bütün bilgiler,
- 3) İşletmeye dair bütün bilgiler,
- 4) Kontrollere dair bütün bilgiler,
- 5) Sertifikasyona dair bütün bilgiler,
- 6) İhlal ve ihtilaflara dair bütün bilgiler,
- 7) Gıda siciline dair bütün bilgilerdir.

Yetkilendirilmiş kuruluşlarda aranan şartlar

Madde 35 — Yetkilendirilmiş kuruluşlarda aranan şartlar şunlardır:

a) (**Değişik:R.G.17/10/2009-27379**) Yetkilendirilmiş kuruluşlar teknik ve idari bakımdan görevini yerine getirebilecek imkânlarla sahip olmalıdır. Komite, bu konuda gerekli incelemelerde bulunmak, tavsiye ve direktif vermek yetkisine sahiptir.

b) (**Değişik:R.G.-25/10/2008-27035**) Sertifikasyon Kuruluşu, Kontrol ve Sertifikasyon Kuruluşu EN 45011 veya ISO Rehber 65 standartlarına göre, Kontrol Kuruluşu ise EN 17020 standardına göre akredite edilmiş olmalıdır.

c) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, sürekli irtibat sağlanabilecek her türlü alt yapıyı oluşturur.

d) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, danışmanlık hizmeti veremez.

e) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, yöneticilerinin, ortaklarının, kontrolörlerinin ve çalışanları ile bunların birinci derece yakınlarının organik tarım faaliyetlerini kontrol edemez ve sertifikalandıramaz.

f) (**Değişik: RG-17/10/2006-26322**) Yetkilendirilmiş kuruluşun yöneticileri, ortakları, kontrolörleri ve çalışanları, aynı anda başka bir yetkilendirilmiş kuruluşta görev alamazlar.

g) (**Mülga:R.G.-25/10/2008-27035**)

h) Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlardan, yürürlükteki organik tarım mevzuatlarına uygun faaliyette bulunacaklarına dair noter onaylı bir taahhütname alınır.

ı) Yetkilendirilmiş kuruluşlar gerekli gördükleri durumlarda en az bir kontrolör bulundurmak ve komiteden izin almak kaydıyla şubeler açabilir. Yetkilendirilmiş kuruluşlar açtığı şubelerince yürütülen tüm faaliyetlerden sorumludurlar. Şubelerin kapatılması durumunda komite bilgilendirilir.

Yetkilendirilmiş kuruluşun çalışma izni için başvuru şekli

Madde 36 — Gerçek veya tüzel kişiler; kontrol veya sertifikasyon veya kontrol ve sertifikasyon faaliyetlerinde bulunmak için Bakanlığa resmi olarak müracaat eder. Komite tarafından gerekli incelemeler yapılır ve müracaat tarihinden itibaren en geç 3 ay içinde ilgiliye gerekli izin verilip verilmeyeceğine dair bilgi verilir. Bakanlıkça izin verilen yetkilendirilmiş kuruluş bu Yönetmelik çerçevesinde çalışmalarını sürdürür.

Yetkilendirilmiş kuruluş çalışma izni için aranan şartlar ve istenilen belgeler

Madde 37 — Çalışma izni için istenilen belgeler ve aranan şartlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Yetkilendirilmiş kuruluşların hukuki yapısını belirtir belgeler;

1) Yetkilendirilmiş kuruluş tüzel kişilik ise en az Limited Şirket olmalıdır.

2) (**Değişik:R.G.17/10/2009-27379**) Yetkilendirilmiş kuruluş, yabancı bir kuruluşun Türkiye'deki şirketi veya şubesi ise, tüm yasal kuruluş işlemlerini tamamlamış olmalıdır.

3) Gerçek kişi ise iş yeri açma belgesi olmalıdır.

b) (**Değişik:R.G.17/10/2009-27379**) Yetkilendirilmiş kuruluş yabancı bir kuruluşun Türkiye'deki şubesi ise, akreditasyon belgesini müracaatta ibraz eder. Şubelerin, şube olarak Bakanlıktan yetki aldıktan sonra en geç iki yıl içinde akreditasyon kapsamı, Kanun ve bu Yönetmelik hükümleri ile uygun hale getirilir. Türkiye'de faaliyet gösterecek şirketler ise Bakanlık tarafından yetkilendirildiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında alınan akreditasyon belgesini Bakanlığa ibraz etmelidir. Belirtilen sürede akreditasyon belgesi ibraz edilmez ise Bakanlık yetkilendirilmiş kuruluşun çalışma iznini, belge Bakanlığa ibraz edilinceye kadar askıya alır.

c) Yetkilendirilmiş kuruluşların yer ve organizasyon tanımlamalarına dair belgeler;

- 1) Adı, yeri, tüm iletişim bilgileri ve var ise logosuna ait belgeler,
- 2) Kuruluş sahibi, ortakları, çalışanları, kontrolörlerine ait kimlik belgeleri,
- 3) Kuruluş sahibi, ortakları, çalışanları, kontrolörlerine ait eğitim belgeleri,
- 4) (**Değişik: RG-17/10/2006-26322**) Çalışanların görev tanımları ve sigorta bildireleri.
- 5) Yetki sahibi kişilere ait imza sirküleri,
- 6) Yetkilendirilmiş kuruluşun organizasyon şemasıdır.

d) Kuruluşun mali yapısına dair belgeler;

1) Sermaye yapısını gösteren belgeler,

2) Vergi türü ve vergi numaralarını da içeren belgelerdir.

e) Kuruluşun çalışma alanı ve çalışma sistemine dair bu Yönetmelikte belirtilen tüm belgelerdir.

f) Kontrol ve sertifikasyon yöntemlerini içeren belgeler ve türkçe kalite el kitabıdır.

Müteşebbisin sorumlulukları ve uygulanacak yaptırımlar

Madde 38 — (Değişik birinci fıkra: RG-17/10/2006-26322) Müteşebbis sözleşme yaptığı yetkilendirilmiş kuruluşa organik tarımsal faaliyeti ile ilgili tüm bilgi ve belgeleri vermek, her türlü değişikliği bildirmek, üretimin her aşamasında gerekli kontrolün yapılabilmesi için işletmenin organik üretimle ilgili her birimini yetkilendirilmiş kuruluşa açmak zorundadır. Yetkilendirilmiş kuruluş organik tarım faaliyetinin her aşamasını istediği anda kontrol eder.

Müteşebbis faaliyet alanını tam olarak tanımlamalı ve aldığı önlemleri yetkilendirilmiş kuruluşa bildirmelidir. Müteşebbis, bu Yönetmelik hükümlerine uyacağına ve her türlü kontrole izin vereceğine dair bir taahhütnameyi yetkilendirilmiş kuruluşa vermek zorundadır.

Müteşebbis, ürettiği, işlediği, ithal ettiği yada başka bir müteşebbisten satın aldığı ürünün bu Yönetmelik hükümlerine uygun olmadığından kuşkulanyorsa bu durumu yetkilendirilmiş kuruluşa bildirir. Durum netlik kazanıncaya kadar söz konusu ürünün organik ürün olduğuna dair atıfta bulunacak organik ürün etiket ve logosunu kullanamaz. Müteşebbis söz konusu ürünü tereddütler ortadan kalktıktan sonra yetkilendirilmiş kuruluşun bilgisi dahilinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun işlemlere tabi tutabilir ve pazarlayabilir.

Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından müteşebbise uygulanacak yaptırımlar, aşağıdaki maddelere göre uygulanır.

a) (**Değişik:R.G.-25/10/2008-27035**) Müteşebbis, bütün organik tarım faaliyetlerinin izlenebilirliği ile ilgili her türlü kayıtları tutmak ve denetim esnasında yetkilendirilmiş kuruluşa ibraz etmek zorundadır. Belgelerin düzensiz veya yanlış tutulması durumunda, yetkilendirilmiş kuruluşlar eksiklik ve aksaklıkları müteşebbislere ayrıntılı ve yazılı olarak bildirir. Yetkilendirilmiş kuruluş eksiklik ve aksaklıkların düzeltilmesi için müteşebbise bir ay süre tanır. Bu süre sonunda tekrar kontrol eder. Eksiklik giderilmiş ise sözleşme aynen devam eder. Aksi halde kalite el kitabında belirtilen yaptırımlar uygulanır. İtiraz halinde konu ile ilgili bilgi ve belgeler en geç yirmi gün içinde Komiteye iletilir. Komite gerekli incelemeleri yaptıktan sonra nihai kararını verir ve sonucu taraflara bildirir.

b) Üretim aşamasında bu Yönetmelik hükümlerine aykırı uygulamaların saptanması halinde; müteşebbis organik üretime geçiş sürecinde ise, süre yetkilendirilmiş kuruluş tarafından uzatılır, bu süreyi tamamlamışsa tekrar geçiş sürecine geçirilir ve müteşebbise yazılı olarak bildirilir. Uzatılan geçiş süresi sonunda bu Yönetmelik hükümlerine aykırı uygulamaları tekrarladığı tespit edilen üretici müteşebbislerin sözleşmesi feshedilerek Komiteye bildirilir. İtiraz veya şikayet halinde Komite konu ile ilgili bilgi ve belgeleri ister ve inceleme başlatır. İnceleme neticesinde, müteşebbisin bu Yönetmelik hükümlerine aykırı uygulamaların kasıtlı olarak devam ettiği tespit edilmesi durumunda; Komite müteşebbisin organik üretim yapma faaliyetinden beş yıl süre ile men eder ve tüm yetkilendirilmiş kuruluşlara bildirir. Men kararı yalnızca Komite tarafından verilir.

c) İşleme, ambalajlama, etiketleme, depolama, taşıma, pazarlama faaliyetlerinde bu Yönetmelik hükümlerini ihlal eden müteşebbisin ihlale kasıtlı olarak devam ettiği tespit edildiğinde, Komite müteşebbisin organik tarım faaliyetinden beş yıl süre ile men eder ve bu kararını tüm yetkilendirilmiş kuruluşlara bildirir.

d) (**Ek: RG-17/10/2006-26322**) Müteşebbisin yetkilendirilmiş kuruluş tarafından organik üretim metodundan çıkarılması halinde veya kendi isteğiyle organik üretim metodunu uygulamaması durumunda müteşebbis yeni durumunu ürünün alıcısına yazılı olarak bildirmek zorundadır.

Yetkilendirilmiş kuruluşların göndermekle yükümlü oldukları bilgi ve belgeler

Madde 39 — Komite, yetkilendirilmiş kuruluşlardan; müteşebbise, ürüne, üretime, kontrol işlemine, kuruluşun kendisine, çalışanına ve menşesine dair her türlü bilgi ve belgeleri istediği zaman ve biçimde talep edebilir. Ayrıca yetkilendirilmiş kuruluşlar, yapısıyla ilgili yapılan her türlü değişikliği en geç bir ay içerisinde Komiteye bildirmek zorundadır.

(**Değişik ikinci fıkra:R.G.-25/10/2008-27035**) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin (f) bendinde verilen kod numarasını, sözleşme yaptığı müteşebbislerin onaylı listesi, arazi yeri, büyüklüğü, ürünün adı, miktarı

işletmenin adı ve organik faaliyet bilgilerini içeren listeyi Yetkilendirilmiş kuruluş en geç bir ay içinde Komiteye bildirmek ve Organik Tarım Bilgi Sistemine kaydetmek zorundadır. Organik tarımın yapılacağı il tarım müdürlüğü Organik Tarım Bilgi Sisteminden altışar aylık dönemler halinde raporlar alarak bu bilgileri muhafaza eder. Komite ve il tarım müdürlüğü, kendisine bildirilen ve Organik Tarım Bilgi Sistemine kaydedilen müteşebbis "organik tarım metodu uygulayan müteşebbis" olarak kayıt altına alır.

Geçiş sürecindeki kısaltmanın süresi ve gerekçesi ya da müteşebbisin yeniden geçiş sürecine alınması durumları yetkilendirilmiş kuruluş tarafından, bir ay içerisinde üretim yapılan ilin il müdürlüğüne, yıllık raporlarda ise Komiteye bildirilir.

Yetkilendirilmiş kuruluşlar, geçen takvim yılında yapmış oldukları bir yıllık faaliyetleriyle ilgili; ürün, müteşebbis, sertifika icmalleri, kontrol, üretim, ihracat, ithalat, çalışan personel durumu ile ilgili bilgileri müteakip yılın en geç 31 Mart tarihine kadar Komiteye bildirir. Ayrıca yeni sözleşme yapılan müteşebbisleri sözleşme tarihinden itibaren en geç bir ay içinde Komiteye bildirmek zorundadırlar.

Denetim, yetki ve sorumluluklar ile denetim elemanlarının hizmet içi eğitimleri

Madde 40 — Yetkilendirilmiş kuruluş, müteşebbis ve işletme denetimleri; Organik Tarım Komitesi Üyeleri ve il müdürlükleri bünyesinde organik tarım konusunda eğitim almış teknik elemanlardan oluşan Organik Tarım Birimi tarafından yapılır. Bu denetimler gerek görülmesi halinde Bakanlık tarafından Teftiş Kurulu Başkanlığına da yaptırılabilir.

İl müdürlüklerinde denetimde görev alacak denetim elemanı; İl müdürlüğü tarafından önerilen, Bakanlık tarafından eğitilerek kimlik verilen kişilerden oluşur.

Denetimler; yetkilendirilmiş kuruluş büro denetimi, müteşebbis, işletme denetimleri olup, yetkilendirilmiş kuruluşların büro denetimi komite tarafından, diğer denetimler ise İl müdürlüklerince yapılır. Denetimler denetim yetkisine sahip en az iki eleman tarafından gerçekleştirilir. İl müdürlüğü elemanlarınca yapılacak denetimler sırasında Bakanlık tarafından hazırlanmış olan denetim formları kullanılır. Yıl sonunda yapılan denetimlere ilişkin değerlendirme icmalı istatistik bilgi mahiyetinde Bakanlığa en geç müteakip yılın 31 Ocak tarihine kadar gönderilir.

Bakanlık merkez teşkilatınca gerek görülmesi halinde taşra teşkilatı denetim elemanlarına yönelik eğitimler yaptırılır. Çiftçi eğitimleri taşra teşkilatındaki denetim elemanları tarafından yapılır.

Ceza uygulamaları

Madde 41 — Kanuna aykırı hareket eden müteşebbislere ve yetkilendirilmiş kuruluşlara verilecek idari para cezaları aşağıdaki şekilde uygulanır.

a) Suçun tespit edildiği mahallin il müdürlüğünün teklifi veya Komiteye yapılan şikayete bağlı olarak veya Komitenin doğrudan tespiti halinde Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b), (c), (d), (e) bentlerindeki yaptırımlar Bakanlık tarafından uygulanır. Bu yaptırımlar Komitenin ön incelemesini müteakip gerek duyulduğu durumda Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından yapılacak inceleme sonucuna göre yerine getirilir. Bu inceleme süresince yetkilendirilmiş kuruluş müteşebbislerle yeni sözleşme yapamaz. Ancak daha önceden sözleşme yapılmış müteşebbislerle ilgili kontrol, sertifikasyon ya da kontrol ve sertifikasyon işlemlerine Komitenin alacağı karar doğrultusunda devam edilebilir.

b) Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (k) bendlerine aykırı hareket edenlere Bakanlıkça veya mahallin en büyük mülki amiri tarafından idari para cezası verilir.

c) Kanunun 12 nci maddesinde yer alan diğer cezalar ise suçun tespit edildiği mahallin en büyük mülki amiri tarafından verilir.

d) Suça ilişkin cezanın kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde suçun tekrarlanması halinde Kanunda öngörülen tekerrür hükümleri uygulanır.

Bakanlık veya mahallin en büyük mülki amiri tarafından verilen idari para cezalarına karşı, kararın ilgisine tebliğ tarihinden itibaren (7) gün içerisinde yetkili idari mahkemelere itiraz edilebilir.

Kontrolörlük kursu, kontrolörlük başvurularında aranılacak şartlar ile yetki, çalışma şekil ve esasları

Madde 42 — (Değişik: RG-17/10/2006-26322) Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde, ziraat mühendisi, veteriner hekim, su ürünleri mühendisi ve gıda mühendislerine yönelik, yılda bir defa kontrolör kursu açılır veya açtırılır.

Kontrolörlük başvurularında aranılacak şartlar, kontrolörün, yetki, çalışma şekil ve esasları şunlardır:

a) Başvuruda aranılacak şartlar;

1) Ziraat, veteriner, su ürünleri ve gıda mühendisliği fakültelerinin birinden mezun olmak,

2) Organik tarım konusunda bir yıllık bilgi ve deneyim sahibi olduğunu gösterir resmi belgeye veya konu ile ilgili yüksek lisans diplomasına veya konu ile ilgili doktora diplomasına veya Bakanlıkça açılacak veya açtırılacak

kurslardan kontrolörlük eğitimi aldığına dair resmi bir belgeye sahip olmak veya organik tarım komitesinde bir yıl süre ile çalışmış olmak veya lisans eğitimleri uygun organik tarımda görev yapmış Bakanlık müfettişi olmaktır.

b) Yetki;

1) (**Değişik: RG-17/10/2006-26322**) İstenilen bilgi ve belgeleri Komiteye sunan kişilere, Komite tarafından kontrolörlük belgesi verilir.

2) Lisans aldıkları meslek odasına üye olmak koşuluyla kontrol hizmeti verebilirler.

3) (**Değişik: RG-17/10/2006-26322**) Kontrolörler yalnız bir yetkilendirilmiş kuruluş adına çalışır,

4) (**Ek: RG-17/10/2006-26322**) Yetkilendirilmiş kuruluşlar çalıştıracakları kontrolörler için, Komiteden yetki almak zorundadır. Yetkilendirilen kontrolörler Komite tarafından kimliklendirilerek kayıt altına alınır.

c) Çalışma şekil ve esasları;

1) Komiteden alınacak yetki belgesiyle çalışırlar.

2) Yaptıkları kontrolle ilgili rapor tutmak, bu raporları imzalamak ve yetkilendirilmiş kuruluşa teslim etmek zorundadırlar.

3) Komite, kontrolörün bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davranmasını tespit etmesi halinde kontrolör belgesini geçici veya süresiz olarak iptal edebilir.

Sertifiker başvurularında aranılacak şartlar ile yetki, çalışma şekil ve esasları

Madde 43 — Sertifikelik başvurularında aranılacak şartlar ile yetki, çalışma şekil ve esasları şunlardır:

a) Başvuruda aranılacak şartlar;

1) En az 4 yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,

2) Organik tarım konusunda bir yıllık bilgi ve deneyim sahibi olduğunu gösterir resmi belgeye veya konu ile ilgili yüksek lisans diplomasına veya konu ile ilgili doktora diplomasına veya Bakanlıkça açılacak veya açılacak kurslardan kontrolörlük eğitimi aldığına dair resmi bir belgeye sahip olmak veya organik tarım komitesinde bir yıl süre ile çalışmış olmak veya lisans eğitimleri uygun organik tarımda görev yapmış Bakanlık müfettişi olmaktır.

b) Yetki;

1) İstenilen bilgi ve belgeleri Komiteye sunan kişilere, Komite tarafından sertifikelik yetkisi verilir ve yetkilendirilen sertifikeler kimliklendirilerek kayıt altına alınır.

2) Sertifikeler yalnız bir yetkilendirilmiş kuruluş adına çalışabilir.

c) Çalışma şekil ve esasları;

1) Sertifikeler, Komiteden alınacak yetki belgesiyle çalışırlar.

2) Komite, sertifikelerin bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davranmasını tespit etmesi halinde sertifikeler belgesini geçici veya süresiz olarak iptal edebilir.

Kontrol ve sertifikasyon ücreti

Madde 44 — Kontrol ve sertifikasyon ücretinin esasları aşağıda belirtilmiştir.

Kontrol ve sertifikasyon ücreti; yetkilendirilmiş kuruluş ile müteşebbis arasında yapılan sözleşme ile belirlenir. Yetkilendirilmiş kuruluş kontrollerinde komite üyesinin de kontrolde bulunmasını gerekli görürse, Komiteye yazılı olarak başvurur ve oluşacak harcırahı kendi kontrolüne uyguladığı esaslara göre karşılar.

BEŞİNCİ KISIM

Komiteler

BİRİNCİ BÖLÜM

Organik Tarım Komitesi

Organik Tarım Komitesinin oluşumu, görevleri, çalışma şekil ve esasları

Madde 45 — Organik Tarım Komitesinin oluşumu, görevleri, çalışma şekil ve esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) (**Değişik: RG-17/10/2006-26322**) Komitenin oluşumu; Bakanlık, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü, Strateji Geliştirme Başkanlığı ile Dış İlişkiler ve Avrupa Topluluğu Koordinasyon Dairesi Başkanlığı tarafından görevlendirilecek temsilcilerinden, Bakan veya yetkilendireceği müsteşar veya müsteşar yardımcısının onayı ile kurulur. Yukarıda adı belirtilen kuruluşlardan en az bir üye olmak üzere komiteye alınacak üye sayısını Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü belirler. İhtiyaç duyulması halinde Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Hukuk Müşavirliği'nden Komiteye birer üye alınabilir. Komite başkanlığı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürü veya yetki vereceği Genel Müdür Yardımcısı veya Alternatif Tarımsal Üretim Teknikleri Daire Başkanı tarafından, Komite sekreteryası ise Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Alternatif Tarımsal Üretim Teknikleri Daire Başkanlığınca yürütülür.

b) Komitenin görevleri;

1) Yetkilendirilmiş kuruluş başvurularını değerlendirerek çalışma izni vermek, izin sürelerini uzatmak, izinlerini iptal etmek,

- 2) Yetkilendirilmiş kuruluşları kodlamak, kontrolörleri, sertifikaları kodlamak ve kimliklendirmek,
  - 3) Kontrolör ve sertifikalar yetkisi vermek, yetkilerini iptal etmek,
  - 4) (**Değişik:R.G.-25/10/2008-27035**) Yetkilendirilmiş kuruluşların büro denetimini yapmak ve bu denetimlerle Yetkilendirilmiş kuruluşun kontrol ve sertifikasyon faaliyetlerinin tarafsızlığını ve kontrollerinin etkinliğini teyit etmek,
  - 5) Yetkilendirilmiş kuruluşlara, kontrolörlere ve müteşebbislere organik tarım mevzuatlarına aykırı hareket etmeleri halinde gerekli idari para cezalarının uygulanmasını Bakanlık Makamına teklif etmek,
  - 6) Türkiye’de organik tarımın yaygınlaştırılması, geliştirilmesi, tanıtılması konularında çalışmalar yapmak, Organik tarım konusunda eğitim, seminer, sempozyum, toplantı, kongre ve fuarların düzenlenmesini teşvik etmek, bahse konu etkinliklere katılmak ve katkı sağlamak,
  - 7) Uluslararası Organik Tarım mevzuatlarını izleyerek bu konudaki uyumun sağlanması için değişiklik çalışmaları yapmaktır.
- c) Komite, sekreteryaya tarafından toplantıya çağrılır. Komite üye tam sayısının en az salt çoğunluğuyla toplanır. Kararlar üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır.
  - d) Raportörlük, Komitece Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü temsilcileri arasından seçilen sekreter üye tarafından yürütülür.
  - e) Kararlar, toplantı tarihinden itibaren en geç bir ay içinde toplantıya katılan tüm üyeler tarafından imzalanır. Bakan veya Bakan’ın yetki verdiği Makamın Onayına sunulur ve Makam Onayı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

İKİNCİ BÖLÜM

Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi

Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesinin oluşumu, görevleri, çalışma şekil ve esasları

Madde 46 — Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesinin oluşumu, görevleri çalışma şekil ve esasları aşağıda belirtilmiştir;

- a) Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi; Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdür’ün başkanlığında TÜGEM temsilcileri, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü temsilcileri, TÜBİTAK, meslek kuruluşları, sivil toplum örgütleri, yetkilendirilmiş kuruluşların temsilcisi, üniversiteler ve özel sektör temsilcileri ile Komitenin toplantı gündemiyle ilgili görüşlerinin alınmasında yarar gördüğü kurum ve kuruluşların temsilcilerinden olmak üzere en az on kişiden oluşur.
- b) Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi; organik tarımın uygulanması ve geliştirilmesi, desteklemeler ve teşvikler, tüketicinin bilinçlendirilmesi, organik ürünlerin yurt içi ve yurt dışında pazarlanması, uygulamalardaki aksaklıkların tespit edilmesi ve bu konudaki stratejilerin belirlenmesi, organik tarım konusunda proje önerilerinin belirlenmesi ve araştırma önceliklerinin tespit edilmesi hususunda çalışmaları yürütür.
- c) Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi tarafından gerek görülmesi halinde çalışma grupları oluşturulur.
- d) Olağan olarak yılda en az bir kez toplanır. Olağanüstü durumlarda sekreteryaya tarafından toplantıya çağrılır.
- e) Kararlar, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır ve Komite’ye tavsiye niteliğindedir.
- f) Raportörlük ve sekreteryaya Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.
- g) (**Değişik:R.G.17/10/2009-27379**) Kararlar, toplantı tarihinden itibaren yirmi gün içinde toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Kararlar imzalandıktan sonra otuz gün içerisinde Komiteye iletilir. Komite, müteakip ilk toplantısında kararlarla ilgili değerlendirmeyi yapar.

ALTINCI KISIM

Çeşitli ve Son Hükümler

Uyuşmazlık halinde başvurulacak yer

Madde 47 — Her yetkilendirilmiş kuruluş tarafından, gerekli hallerde başvurulması maksadıyla bir mahkeme yerinin belirlenmesi zorunludur. Bu mahal, müteşebbis ile yetkilendirilmiş kuruluş arasında yapılan sözleşmede belirtilmelidir.

Dış ticaret düzenlemeleri

Madde 48 — Organik ürünlerin ithalat ve ihracatına ilişkin gerekli düzenlemeler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından yapılır.

Hüküm bulunmayan haller

Madde 49 — (**Değişik:R.G.-25/10/2008-27035**)

Organik tarım faaliyetlerinde bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde; 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu, 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu, 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu, 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanunu, 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 22/3/1971 tarihli ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, 29/5/1973 tarihli ve 1734 sayılı Yem Kanunu, 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu ve 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun, 8/5/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ve bu Kanunlara dayalı olarak çıkartılan ilgili mevzuat hükümleri ile 25/4/2002 tarihli ve 24736 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kimyevi Gübre Denetim Yönetmeliği, 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tarımda Kullanılan Kimyevi Gübrelere Dair Yönetmelik, 4/5/2004 tarihli ve 25452 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tarımda Kullanılan Organik, Organomineral, Özel, Mikrobiyal ve Enzim İçerikli Organik Gübreler ile Toprak Düzenleyicilerin Üretimi, İthalatı, İhracatı, Piyasaya Arzı ve Denetimine Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

Madde 50 — 11/7/2002 tarihli ve 24812 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Mevcut yönetmeliğin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1 – (Ek:R.G.-25/10/2008-27035)

25/10/2008 tarihinden önce Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş olan ve organik üretim metotlarına atıfta bulunan hayvansal ürünler stoklar tükeninceye kadar pazarlanabilir.

Rasyon formüllerinin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 2 – (Ek:R.G.-25/10/2008-27035)

Bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin (d) bendindeki oranlar 25/10/2008 tarihinden 31/12/2009 tarihine kadar aşağıdaki şekilde uygulanır.

31/12/2009'a kadar ortalama olarak rasyon formüllerinin kuru maddesinin % 50' sine kadarı, geçiş sürecindeki maddeleri içerebilir. Geçiş sürecindeki yem maddeleri hayvanların yetiştirildiği işletmeden temin ediliyorsa bu oran % 80'e kadar çıkarılabilir.

Yürürlük

Madde 51 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 52 — Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

Ek-1 Gübre ve Toprak İyileştiriciler ile Bitki Koruma Materyalleri

A. Gübreler ve toprak iyileştiriciler

Organik bitkisel ürün yetiştiriciliğinde kullanımına izin verilen, gübre ve toprak iyileştiriciler aşağıda verilmiştir. Gübre ve toprak iyileştiriciler, bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda kullanılmalıdır.

İsim	Tanımı, İçeriği ve Kullanım Koşulları
Çiftlik gübresi	-Hayvan dışkıları ve hayvan yatağı bitki materyallerinden oluşan gübredir. -Ekstansif hayvancılıktan gelen gübreler kullanılır. -Çiftlik gübresinin elde edildiği hayvan türleri belirtilmelidir. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Kurutulmuş çiftlik ve suyu alınmış kanatlı hayvan gübresi	-Ekstansif yetiştiricilik yapılan üretim birimlerinden elde edilen gübrelerdir. -Gübrenin elde edildiği hayvan türleri belirtilmelidir. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Kanatlı ve çiftlik gübresi içeren kompostlaştırılmış hayvan gübresi	-Gübrenin elde edildiği hayvan türleri belirtilmelidir. -Entansif hayvancılıktan gelen gübrelerin kullanımı yasaktır. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.

Hayvanların sıvı dışkıları (taze gübre sızıntısı, idrar, ve benzeri)	-Kontrollü fermantasyon ve/veya seyreltmeden sonra kullanılmalıdır. -Gübrenin elde edildiği hayvan türleri belirtilmelidir. -Entansif hayvancılıktan gelen gübrelerin kullanımı yasaktır. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Solucan (vermicompost) ve böceklerin kompostu	
Guano	-Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Hayvansal kaynaklı ürünler ve yan ürünler ; -Kan unu -Tırnak unu -Boynuz unu -Kemik unu veya jelatinsiz kemik unu -Balık unu -Et unu -Tüy, saç ve chiquette(öğütülmüş deri yada kürk) unu -Yün -Kürk -Saç -Sütçülük ürünleri	-Kuru maddede maksimum krom (VI) konsantrasyonu: 0 mg/kg olmalıdır. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Bitkisel kaynaklı ürünler ve yan ürünler ; (örneğin: yağlı tohum küspesi, kakao kabukları, ıskarta malt, ve benzeri) elde edilen gübreler.	
(Değişik:R.G.-25/10/2008-27035) Kompostlaştırılmış veya fermente edilmiş ev atıkları	-Kompost veya biogaz için anaerobik fermantasyona bırakılarak ayrıştırılmış evsel atıklardır. -Yalnızca bitkisel ve hayvansal ev atıklarıdır. -Yalnızca kapalı ve denetlenen toplama sisteminde üretilmelidir. -Kuru maddede en fazla konsantrasyonları; kadmiyum: 0.7, bakır:70, nikel:25, kurşun:45, çinko:200, civa:0.4, krom(toplam):70 ve krom (VI): 0 mg/kg olmalı. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Kompostlaştırılmış veya fermente edilmiş sebze materyalleri karışımı	-Kompost veya biogaz için anaerobik fermentasyona bırakılarak bitkisel karışımlardan elde edilen materyallerdir. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Kültür mantarı üretim artıkları	-Substratın başlangıç kompozisyonu bu Yönetmeliğin mantar üretimi için ileri sürülen şartlarını karşılamalıdır.
Deniz yosunu ve deniz yosunu materyalleri	1-Kurutma, dondurma ve öğütmeyi içeren fiziksel işlemler, 2-Su veya sulu asit ve/veya sulu alkali çözelti ile ekstraksiyon, 3-Fermantasyon, Yöntemleri ile elde edilmelidir. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Talaş ve tahta parçaları	-Kimyasal işlem görmemiş olmalıdır.
Kompostlaştırılmış ağaç kabuğu	-Kimyasal işlem görmemiş olmalıdır.
Ağaç külü	-Kimyasal işlem görmemiş olmalıdır.
Peat	-Bahçe bitkilerinde (küçük ölçekli üretim birimi, çiçek, çalı ve fidan üretimi) sınırlı kullanılmalıdır.
Kil'ler (örneğin: perlit, vermikülit, ve benzeri)	
Yumuşak kaya fosfatı	-18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan

	“Tarımda Kullanılan Kimyevi Gübrelere Dair Yönetmelik”in Ek-1’inde belirtilen gübredir. -Kadmiyum içeriği 90 mg/kg P2O5 ’e eşit veya az olmalıdır.
Alüminyum kalsiyum fosfat	-18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Tarımda Kullanılan Kimyevi Gübrelere Dair Yönetmelik”in Ek-1’inde belirtilen gübredir. -Kadmiyum içeriği 90 mg/kg P2O5 ’e eşit veya az olmalıdır. -Bazık topraklarda sınırlı kullanılmalıdır. (pH>7,5)
Bazık curuf	-Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Ham potasyum tuzları (örneğin: kainit, silvinit ve benzeri)	-Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Magnezyum tuzu içerebilen Potasyum sülfat,	-Ham potasyum tuzlarından fiziksel ekstraksiyon işlemi ile elde edilen ve ayrıca magnezyum tuzları da içerebilen gübrelere dir. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Stillage ve stillage ekstratı	-Amonyum; stillage olarak kabul edilmemektedir.
Doğal kaynaklı kalsiyum karbonat (örneğin: tebeşir, marn, öğütülmüş kireçtaşı, breton toprağı (alg kireci), fosfat tebeşiri)	
Doğal kaynaklı magnezyum ve kalsiyum karbonat (örneğin: magnezyum tebeşiri, öğütülmüş magnezyum kireçtaşı vb.)	-Sadece doğal kaynaklı olanlar kullanılır. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Magnezyum sülfat (örneğin: kieserite)	
Kalsiyum klorür çözeltisi	-Kalsiyum eksikliği belirlendiğinde elma ağaçlarının yapraklarına uygulanır. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Kalsiyum sülfat(Jips = alçı taşı)	-Sadece doğal kaynaklı olanlar kullanılır. -18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Tarımda Kullanılan Kimyevi Gübrelere Dair Yönetmelik”in Ek-1’inde belirtilen gübredir..
Şeker üretiminden elde edilen endüstriyel kireç	-Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Elementel kükürt	-18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Tarımda Kullanılan Kimyevi Gübrelere Dair Yönetmelik”in Ek-1’inde belirtilen gübredir. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Sodyum klorür	-Sadece ham Sodyum klorür tuzudur. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Öğütülmüş kayaç	
İz elementler	-18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Tarımda Kullanılan Kimyevi Gübrelere Dair Yönetmelik”in Ek-1’inde belirtilen gübrelere dir. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Mikrobiyal gübreler	-Genetiği değiştirilmemiş olmalıdır. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Vakumlu tuz üretiminden endüstriyel kireç elde edilmesi (Ek: RG-17/10/2006-26322)	Dağlarda bulunan tuzlu sudan elde edilen vakumlu tuzun bir yan ürünü. Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.

B. Bitki koruma maddeleri

B.1. Bitki ve hayvansal orijinli maddeler

İsim	Tanımlama, bileşime ait ve kullanım koşulları
------	---

<i>Azadirachta indica</i> A. Juss (Neem ağacı) dan elde edilmiş azadirachtin	-Insektisit -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Hidrolize proteinler	-Çekici -Sadece bu ekte yer alan diğer uygun ürünlerle birlikte kullanımına izin verilir.
Lesitin	-Fungisit
Balmumu	-Budama ve aşı yaralarında kullanılır.
Jelatin	-Insektisit
Nane yağı, çam yağı ve kimyon yağı gibi bitkisel yağlar	-Insektisit, akarisit, fungusit ve çimlenme önleyici.
<i>Chrysanthemum cinerariaefolium</i> dan elde edilmiş piretrinler	-Insektisit, -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
<i>Quassia amara</i> 'dan elde edilmiş Quassia	-Insektisit, uzaklaştırıcı
<i>Derris</i> spp, <i>Lonchocarpus</i> spp. ve <i>Terphrosia</i> spp. dan elde edilmiş rotenone	-Insektisit -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.

(Başlığı ile değişik:R.G.25/10/2008-27035)

B.2. Biyolojik zararlı ve hastalık kontrolü için kullanılan mikroorganizmalar

İsim	Tanımlama, bileşime ait ve kullanım koşulları
Mikroorganizmalar (bakteri, virüs ve fungus)	Sadece genetik olarak modifiye edilmemiş ürünleri kapsar.

(Ek:R.G.25/10/2008-27035)

B.2a Mikroorganizmalarla üretilen maddeler

İsim	Tanımlama, bileşime ait ve kullanım koşulları
Spinosad	İnsektisit Genetik olarak modifiye edilmemiş olmalıdır. Sadece parasitoid riskini ve dayanıklılığın gelişme riskini minimize etmek için önlem alındığında kullanılır. Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.

B.3. Sadece tuzak, yayıcı ve cezbedicilerde kullanılan maddeler

Tuzaklar ve yayıcıların içerdikleri maddelerin çevreye bulaşması ve ekimi yapılmış ürünlerle teması önlenmeli, kullanıldıktan sonra toplanmalı ve kullanım süresi dolanlar güvenli şekilde yok edilmelidir.

İsim	Tanımlama, bileşime ait ve kullanım koşulları
Diamonyum fosfat ve benzeri amonyum tuzları	-Cezbedici. Sadece tuzaklarda kullanılır.
Metaldehit	-Mollussisit. -İçerisinde çiftlik hayvanları ve yaban hayvanlarını uzaklaştırıcıda bulunan tuzaklarda kullanılabilir. 31 Mart 2006 tarihine kadar geçerlidir.
Feromon	-Eşeyssel davranış bozucu. -Sadece tuzak ve yayıcılarda kullanılabilir.

Pyrethroidler (sadece deltamethrin veya lambda-cyhalothrin)	-İnsektisit. -Sadece türe özgü cezbedici tuzaklarda kullanılır. -Sadece <i>Bactrocera oleae</i> (Gmel.) ve <i>Ceratitidis capitata</i> Wied'e karşı kullanılır. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
---	--

(Değişik:R.G.25/10/2008-27035)

B.4.Organik tarımda geleneksel olarak kullanılan maddeler

İsim	Tanım, içerik ve kullanım koşulları
Bakır hidroksit, Bakır oksiklorür, (tribazik) bakır sülfat ve bakıroksit Bakır hidroksit, Bakır oksiklorür, (tribazik) bakır sülfat, bakır oksit, bakır oktanoate	-Fungisit. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir. -31 Aralık 2005 tarihine kadar, maksimum 8 kg saf bakır/ha/yıl, 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren maksimum 6 kg saf bakır/ha/yıl kullanılır. -Ülkede bitki koruma ürünleri ile ilgili yasal mevzuatta bakır kullanımına ilişkin sınırlamalar mevcut ise izin verilen limitler dahilinde kullanılır. -Yukarıda belirtilen miktarlardan farklı olarak, çok yıllık bitkiler için kullanılacak en fazla bakır miktarı aşağıdaki gibidir: -31 Aralık 2006 tarihinden itibaren 4 yıl geriye gidildiğinde kullanılacak toplam bakır miktarı 38 kg. saf bakır /ha'ı aşamaz. -1 Ocak 2007 tarihinden geçerli olmak üzere her yıl için önceki dört yıl dikkate alınarak kullanılacak toplam maksimum saf bakır miktarı 2007 yılı dahil 36 kg/ha, 2008 yılı dahil 34 kg/ha, 2009 yılı dahil 32 kg/ha, 2010 yılı ve takip eden yıllarda 30 kg/ha miktarını aşamaz.
Etilen	-Muz, kivi ve kakinin (Trabzon hurması) olgunlaştırılmasında; meyve sineğinin narenciyeye zarar vermesini önlemeye yönelik stratejinin bir parçası olarak narenciyenin olgunlaştırılmasında; ananasın çiçek indüksiyonunda; patates ve soğanda tomurcuklanmanın engellenmesinde kullanılabilir. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Potasyum sabunu (yumuşak sabun)	-İnsektisit
Potasyum alüm (kalinite)	-Muzların olgunlaşmasının geciktirilmesinde kullanılır.
Kireç- kükürt (kalsiyum polisülfid)	-Fungisit, insektisit, akarisit -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Parafin yağları	-İnsektisit, akarisit.
Mineral yağlar	-İnsektisit, akarisit, fungusit. -Sadece meyve ağaçları, asmalar, zeytin ağaçları ve muz gibi tropik ürünlerde kullanılır. -Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kullanımına onay verilmelidir.
Potasyum permanganat	-Fungisit, bakterisit. -Sadece meyve ağaçları, zeytin ağaçları ve asmalarda kullanılabilir.
Kuartz kumu	-Uzaklaştırıcı
Kükürt	-Fungisit, akarisit, uzaklaştırıcı
Kalsiyum hidroksit	-Fungisit -Fidanlıklarda dahil olmak üzere sadece meyve ağaçlarında <i>Nectria galligena</i> 'yı kontrol altında tutmak için kullanılır.
Potasyum bikarbonat	-Fungisit

B.5. Organik tarımda ekili bitkiler arasında yüzeye yayılan preparatlar

İsim	Tanım, içerik ve kullanım koşulları
Demir (III) ortofosfat	Mollussisit

B.6. İşletmedeki Hayvan Barınak ve Binalarında Zararlı ve Hastalık Kontrolü İçin Kullanılabilecek Girdiler

- Ek-1 (B) bölümünde B.1, B.2, B.3, B.4, B.5 teki girdiler ve
- Rodentisitler (kemirgenler için)

C. Diğer girdiler (Mülga:R.G.-25/10/2008-27035)**Ek 2 -**

(Ek ibare:R.G.-25/10/2008-27035) A, B ve C listelerinde yer alan madde ve bileşenler, üzümden yapılan şaraplar hariç, bitkisel orijinli bir ya da daha fazla maddeyle oluşturulan gıdaların hazırlanmasında kullanılabilecek maddeleri ve işlemeye yardımcıları kapsar.

(Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)**A. Tarımsal Kaynaklı Olmayan Bileşenler****A.1 Taşıyıcılar Dahil Gıda Katkıları**

Kodu	İsim	Bitki kökenli gıda maddelerinin hazırlanması	Hayvan kökenli gıda maddelerinin hazırlanması	Özel Koşullar
E 153	Bitkisel karbon		X	Küllü keçi peyniri Morbier peyniri
E 160 b	Annato, Biksin, Norbiksin		X	Kırmızı Leicester peyniri Çift Gloucester peyniri Çedar Mimolette peyniri
E170	Kalsiyum karbonat	X	X	Ürünlerin kalsiyumunu artırmada ve renklendirmede kullanılmaz.
E 220 yada E224	Sülfür dioksit Potasyum metabisülfid	X X	X X	Şeker eklenmemiş meyve şaraplarında (*) (elma şarabı armut şarabı dahil) veya bal liköründe : 50 mg (a) Fermantasyon sonrası meyve konsantresi veya şeker ilaveli elma ve armut şarabı için : 100 mg (a) (a) mg/l de SO ₂ olarak ifade edilen, tüm kaynaklardan elde edilen maksimum seviyeler. (*) Bu kapsamda “meyve şarabı” üzüm dışındaki meyvelerden elde edilen şarap olarak tanımlanmaktadır. 31 Aralık 2010 tarihine kadar geçerlidir.
E 250 yada E 252	Sodyum nitrit Potasyum nitrat		X X	Et ürünleri (2) E 250 için : NaNO ₂ olarak belirtilen girdi miktarı: 80 mg/kg

				E 252 için: NaNO ₃ olarak belirtilen girdi miktarı: 80 mg/kg E 250 için : NaNO ₂ olarak belirtilen azami atık miktarı: 50 mg/kg E 252 için: NaNO ₃ olarak belirtilen azami atık miktarı: 50 mg/kg 31 Aralık 2010 tarihine kadar geçerlidir.
E 270	Laktik asit	X	X	
E 290	Karbon dioksit	X	X	
E 296	Malik asit	X		
E 300	Askorbik asit	X	X	Et ürünleri (1)
E 301	Sodyum askorbat		X	Nitrit ve nitratla ilgili et ürünleri (1)
E 306	Tokoferolce zengin ekstrakt	X	X	Katı ve sıvı yağlar için antioksidant
E 322	Lesitinler	X	X	Süt ürünleri (1)
E 325	Sodyum laktat		X	Süt bazlı ürünler ve et ürünleri
E 330	Sitrik asit	X		
E 331	Sodyum sitratlar		X	
E 333	Kalsiyum sitratlar	X		
E 334	Tartarik asit (L(+),(-))	X		
E 335	Sodyum tartaratlar	X		
E 336	Potasyum tartaratlar	X		
E 341(i)	Monokalsiyum fosfat	X		Unlarda kabartıcı olarak
E 400	Alginik asit	X	X	Süt bazlı ürünler (1)
E 401	Sodyum alginat	X	X	Süt bazlı ürünler (1)
E 402	Potasyum alginat	X	X	Süt bazlı ürünler (1)
E 406	Agar	X	X	Süt bazlı ürünler ve et ürünleri (1)
E 407	Karragenan	X	X	Süt bazlı ürünler (1)
E 410	Keçi boynuzu, harnup zambkı	X	X	
E 412	Guar zambkı	X	X	
E 414	Arap zambkı	X	X	
E 415	Ksantan zambkı	X	X	
E 422	Gliserol	X		Bitki özleri için
E 440(i)	Pektin	X	X	Süt bazlı ürünler (1)
E 464	Hidroksipropil metil selüloz	X	X	Kapsüller için kapsül malzemesi
E 500	Sodyum karbonatlar	X	X	Dulce de leche (*) ekşi krema ve ekşi süt peyniri (1) “Dulce de leche” veya “Confiture de lait” tatlandırılmış, koyulaştırılmış süttten yapılan yumuşak, lezzetli kahverengi bir kremayı ifade eder.
E 501	Potasyum karbonatlar	X		
E 503	Amonyum	X		

	karbonatlar			
E 504	Magnezyum karbonatlar	X		
E 509	Kalsiyum klorit		X	Süt koyulaşması
E 516	Kalsiyum sülfat	X		Taşıyıcı
E 524	Sodyum hidroksit	X		Laugegenback için yüzey bakımı
E 551	Silikon dioksit	X		Ot ve baharatlar için topaklanma önleyici
E 553 b	Talk	X	X	Et ürünlerini kaplama aracı
E 938	Argon	X	X	
E 939	Helyum	X	X	
E 941	Nitrojen	X	X	
E 948	Oksijen	X	X	
<p>1) Sınırlama sadece hayvansal ürünlerle ilgilidir. (2) Bu katkı maddesi sadece ürünün belirli özelliklerinin muhafaza edilmesini sağlayan ve/veya aynı sıhhi güvenceleri veren hiçbir teknolojik alternatifin mevcut olmaması durumunda yetkilendirilmiş kuruluş tarafından onay verildikten sonra kullanılır.</p>				

A.2 Lezzetlendirici Maddeler (Doğal çeşni verici maddeler ve karışımları)

A.3 Su ve Tuz [İçilebilir su, Tuz (Sodyum klorür ve potasyum klorür)]

A.4 Mikroorganizma Preparatları (Gıda işlemede kullanılan ve genetik olarak değiştirilmemiş her türlü mikroorganizmalar)

A.5 Mineraller (iz elementler dahil), vitaminler, aminoasitler ve diğer azotlu bileşikler (Gıdalarda yasal olarak kullanımına izin verildiği sürece kullanılabilir.)

A.6 Ürünleri damgalamada boyaların kullanımı

Yumurta kabuklarının boyanmasında 25/8/2002 tarihli ve 24857 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi-Gıdalarda Kullanılan Renklendiriciler Tebliği hükümlerine uyulur.

(Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

B. Organik Üretimde Tarımsal Orijinli Bileşenlerin İşlenmesinde Kullanılabilen İşlem Yardımcıları ve Diğer Maddeler

İsim	Bitki kökenli gıda maddelerinin hazırlanması	Hayvan kökenli gıda maddelerinin hazırlanması	Özel durumlar
Su	X	X	17.02.2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik dahilindeki içme suyu
Kalsiyum klorit	X		Koagülasyon ajanı
Kalsiyum karbonat	X		
Kalsiyum hidroksit	X		
Kalsiyum sulfat	X		Koagülasyon ajanı
Magnezyum klorit	X		Koagülasyon ajanı
Potasyum karbonat	X		Üzümlerin kurutulması
Sodyum karbonat	X		Şeker üretimi
Laktik asit		X	Peynir üretiminde salamura pH sınır düzenlenmesi için (1)
Sitrik asit	X	X	Peynir üretiminde salamura pH sınır düzenlenmesi için (1) Yağ üretimi ve nişatsa hidrolizi (2)

Sodyum hidroksit	X		Şeker üretimi Kolza tohumundan yağ üretimi
Sülfürik asit	X	X	Jelatin üretimi(1) Şeker üretimi (2)
Hidroklorik asit		X	Jelatin üretimi Gouda, Edam, Maasdammer, Boerenkaas, Friese ve Leidse Nagelkaas gibi özel sert kabuklu peynirlerin işlenmesinde salamura pH sınırın düzenlenmesi için 31 Aralık 2010 tarihine kadar geçerlidir.
Amonyum hidroksit		X	Jelatin üretimi
Hidrojen peroksit		X	Jelatin üretimi
Karbon dioksit	X	X	
Azot	X	X	
Etanol	X	X	Çözücü
Tannik asit	X		Süzme gereci
Yumurta akı albümini	X		
Kazein	X		
Jelatin	X		
Isinglass	X		
Bitkisel yağlar	X	X	Yağlama, serbestleştirici veya köpüklenmeyi önleyici ajan
Silikon dioksit jel yada koloidal çözelti	X		
Aktif karbon	X		
Talk	X		E553b gıda katkı maddeleri için belirlenen saflık kriterini karşılamaları durumunda
Bentonit	X	X	Bal likörü için yapıştırıcı araç (1) E558 gıda katkı maddeleri için belirlenen saflık kriterini karşılamaları durumunda
Kaolin	X	X	Propolis(1) E559 gıda katkı maddeleri için belirlenen saflık kriterini karşılamaları durumunda
Selüloz	X	X	Jelatin üretimi (1)
Diatoma toprağı	X	X	Jelatin üretimi (1)
Perlit	X	X	Jelatin üretimi (1)
Fındık kabuğı	X		
Pirinç unu	X		
Balmumu	X		Serbestleştirici
Karnuba mumu	X		Serbestleştirici
(1) Kısıtlama sadece hayvansal ürünleri içerir. (2) Kısıtlama sadece bitkisel ürünleri içerir.			

Enzim ve mikroorganizma preparatları:

Gıda işlemede işlem yardımcısı olarak kullanılan, genetik olarak modifiye edilmemiş her türlü enzim ve mikroorganizma preparatları,

C. Organik Olarak Üretilmeyen Tarımsal Kaynaklı Bileşenler

C.1 İşlenmemiş, sadece yıkama, temizleme, nem içeriğini azaltmak için fiziksel, mekanik ya da ısı işlem görmüş ürünler:

C.1.1 Yenilebilir meyveler, kabuklu yemişler ve tohumlar

İsim	Özel koşullar
Meşe palamutu (Quercus spp.)	-
Kola cevizi (Cola acuminata)	-
Bektaşî üzümü (Ribes uva- crispa)	-
Marakuyas (Passiflora edulis)	-
Ahududu (Rubus idaeus)	-
Kırmızı Frenk üzümü (kuru) (Ribes rubrum)	-

C.1.2 Yenilebilir Otlar ve Baharatlar

İsim	Özel koşullar
Yalancı Kara Biber (peruvian) (Schinus molle L.)	-
Karaturp (Armorica rusticana)	-
Lesser galanga (Alpina officinarum)	-
Yalancı safran çiçeği (Carthamus tinctorius) veya aspir	-
Suteresi (Nasturtium officinale)	-

C.1.3 Diğer

Konvansiyonel gıda hazırlığında izin verilen deniz yosunları dahil tüm yosun türleri.

(Değişik başlık:R.G.-25/10/2008-27035)

C.2 Gıda katkıları ve aroma maddeleri hariç, yıkama, temizleme, nem içeriğini azaltmak için fiziksel ve/veya mekanik ve/veya ısı işlem dışında işlemeye tabi tutulmuş bitkisel ürünler.

C.2.1 Rafine edilmiş veya edilmemiş fakat kimyasal olarak işlem görmemiş aşağıdakiler dışındaki bitkilerden elde edilen katı ve sıvı yağlar

İsim	Özel koşullar
Kakao (Theobroma cacao)	-
Hindistan cevizi (Cocos nucifera)	-
Zeytin (Olea europaea)	-
Ayçiçeği (Heliantus annuus)	-
Palm (Elaeis guineensis)	-
Kolza (Brassica napus,rapa)	-
Safran Çiçeği (Carthamus tinctorius)	-
Susam (Sesamum indicum)	-
Soya (Glycine max)	-

C.2.2 Tahıllar ve yumru köklerden elde edilen Şeker, nişasta ve diğer ürünler

Fruktoz	
Pirinç kağıdı	
Pirinç ve mısır mumundan nişasta (Kimyasal modifiye edilmemiş)	
Mayalanmamış ekmek kağıdı	

C.2.3 Diğer (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Bezelye proteini

Rom (Şeker kamışı suyundan elde edilmiş)

Kirsch (Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinin 9 uncu ve 10 uncu maddelerinde belirtilen aroma maddeleri ve meyve esasına göre hazırlanan) .

Ek- 3 Türk Organik mallarında kullanılacak Logo örnekleri.

A. Kullanım esasları;

Bu Yönetmeliğe göre organik tarımsal ürün veya organik tarımsal madde üreten ve satanlar; ambalajlarında aşağıdaki logo örneklerini kullanmak zorundadırlar. Bu logoları üzerinde bulundurmeyen ürünler organik olarak iç pazara sunulamaz, reklam ve tanıtım yapılamaz veya kısaltmalarıyla patent için başvuramazlar.

Etiketli kullanırma yetkisi, Bakanlık yetkili organı Komiteye aittir. Bu logo, bu Yönetmelik hükümlerine göre üretimi yapılmış ham madde, yarı mamül veya mamül tarımsal organik üretim maddelerine, yetkilendirilmiş kuruluşça kullanılır.

(Değişik üçüncü fıkra: RG-17/10/2006-26322) Üretimin niteliği, ebadı ve ambalajın türüne göre aşağıda verilen logo örneklerinden biri kullanılır. Logoların çapı 20 mm' den küçük 40 mm' den büyük olamaz. Verilen renkler dışındaki renkler ve tonlar kullanılamaz. Logolar aşağıda belirtilen tonlarda olmalıdır.

B. Logolarda kullanılacak renkler; yeşil , mavi, siyah ve beyazdır.

C. Logo örnekleri

Çerçevesiz renkli logo

Siyah-beyaz logo

Çerçevesiz renkli logo

Fonlu renkli logo

Siyah-beyaz logo

Fonlu siyah beyaz logo

Ek- 4. Organik ürün sertifika örnekleri

(Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

A. ORGANİK TARIM MÜTEŞEBBİS SERTİFİKASI

Kontrol ve Sertifikasyon Kuruluşunun Adı	:
Kod numarası	:
Adresi	:
Sertifika No'su	:
Müteşebbisin Adı Adresi	:
Ürünün Adı ve Özelliği (1)	:
Sertifikalanma Statüsü	:
Sözleşme No'su	:
Faaliyet Şekli	:
Sertifikanın Sona eriş Tarihi	:
Sertifika Onay Tarihi ve Yeri	:

Bu belgeyle; yukarıda belirtilen ürünlerin, 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu ve ..... Yönetmelik kapsamında faaliyette bulunduğu onaylanmaktadır. Bu belge ürünün organik olduğunu garanti etmez.

1 - Ürünün Adı ve Özelliği: Ürün veya ürün grupları yazılır.

B.ÜRÜN SERTİFİKASI

Kontrol ve Sertifikasyon Kuruluşunun Adı:

Kod numarası :

Adresi :

Sertifika No'su (1) :

Ürünün Adı ve Özelliği :

Sertifikalanma Statüsü :

Ürün Miktarı :

Hasat Yılı (2) :

Üretim Yılı (3) :

Ürünün Kaynağı (4) :

Sözleşme No'su :

Fatura No'su ve Tarihi :

Sevk İrsaliye No'su ve Tarihi (5) :

Ambalaj Tipi ve Adedi :

Parti No'su ve Kalibresi :

G.T.İ.P :

Alıcı Ülke :

Alıcı Müteşebis Adı ve Adresi :

Gönderen Ülke :

Gönderen Müteşebis Adı ve Adresi:

Sertifika Onay Tarihi:

Bu belgeyle; yukarıda belirtilen ürün, 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu ve ..... Yönetmelik" kapsamında üretildiği ..... Kuruluşunca kontrol edilerek sertifikalandırılmıştır.

1-Sertifika No'su: OTK'ce verilen Kontrol ve Sertifikasyon Kuruluşu kodu ile başlamak zorundadır.

2-Hasat yılı: Bitkisel üretim için yazılacak.

3-Üretim Yılı: Hayvansal üretimde yazılacak

4-Ürünün kaynağı: Üretici kod numaraları veya bir önceki sertifika numaraları
5-Fatura yok ise yazılmak zorundadır.

Ek- 5. İşletmede stoklanabilecek gübre miktarına eşdeğer hayvan sayısı (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Hayvan Türleri	170 kg N/Ha/Yıl/baş'a eşdeğer maksimum hayvan sayısı
Altı aydan büyük atlar	2
Besiye alınmış danalar	5
Bir yaşından küçük diğer sığırlar	5
Bir yaşından büyük, iki yaşından küçük erkek sığırlar	3.3
Bir yaşından büyük, iki yaşından küçük dişi sığırlar	3.3
İki yaş ve üstü erkek sığırlar	2
Damızlık düveler	2.5
Besiye alınmış düveler	2,5
Süt sığırları	2
Gebe süt sığırları	2
Diğer sığırlar	
2.5	
Dişi damızlık tavşanlar	100
Dişi koyunlar	13.3
Keçiler	13.3
Domuz yavruları	74
Damızlık dişi domuzlar	6.5
Besiye alınmış domuzlar	14
Diğer domuzlar	14
Etlik piliçler	580
Yumurta tavukları	230

Ek-6. Hayvancılıkta en az kullanım alanları ve barınak özellikleri

A. Büyük ve küçük baş hayvanlar (Değişik: RG-17/10/2006-26322)

Tür ve Çeşit	Hayvanlara Ayrılan Net Alan (İç alan)		Mera Dışındaki Serbest Dolaşım Alanı
	En az canlı ağırlık	M ² /baş	M ² /baş
Damızlık ve besiyeye alınmış sığır ve tek	100 kg' a kadar	1.5	1.1
	200 kg a kadar	2.5	1.9

tırnaklılar	350 kg' a kadar 350 kg' dan fazla	4.0 5.0 En az 1 m ² /100 kg	3.0 3.7 En az 0.75 m ² /100 kg
Süt sığırları		6.0	4.5
Damızlık boğalar		10.0	30.0
Koyun ve keçiler		1.5 koyun/keçi 0.35 kuzu/oğlak	2.5 kuzu/oğlak başına 0.5
Gebe domuzlar ve 40 günlük kadar domuz yavruları		7.5	2.5
Besiye alınmış domuzlar	50 kg' a kadar 85 kg' a kadar 110 kg' a kadar	0.8 1.1 1.3	0.6 0.8 1.0
Domuz yavruları	40 günlükten büyük ve 30 kg 'a kadar	0.6	0.4
Damızlık domuzlar		2.5 dişi 6.0 erkek	1.9 8.0

B. Kümes Hayvanları (Değişik: RG-17/10/2006-26322)

Tür	Hayvanlara Ayrılan Net Alan (İç Alan)			Serbest Dolaşım Alanı (M ² /hayvan)
	Hayvan/Alan (Adet/m ²)	Tünek genişliği (cm/hayvan)	Folluk	
Yumurta tavuğu	6,0	18,0	8 tavuk için 1 folluk veya tavuk başına 120 cm ² folluk alanı	4,0 170KgN/ha/yıl
Besiye alınmış kümes hayvanları (Sabit Barınaklarda)	10,0 en fazla 21 Kg canlı ağırlık/ m ²	20,0 yalnızca Hint tavuğu için		4,0 Et ve Hint tavuğu 4,5 Ördek 10,0 Hindi 15,0 Kaz tüm çeşitler için 170KgN/ha/yıl
Besiye alınmış kümes hayvanları (Taşınabilir barınaklarda)	16,0 en fazla 30Kg canlı ağırlık/m ²			2.5 170KgN/ha/yıl

Ek-7 Organik Hayvancılıkta Kullanılacak yem ve yem maddeleri

A.Bitki Kaynaklı Yem Maddeleri

A.1 Tahıl, hububat, bunların ürünleri ve yan ürünleri

- Dane,kırıntı,vasat ürün,kabuk ve kepek olarak yulaf,
- Dane, protein ve vasat ürün olarak arpa,
- Dane,kırık, kepek, kepek ve embiryo olarak pirinç,
- Dane darı,
- Dane, vasat ürün, yem ve kepek olarak çavdar,
- Tane sorgum,
- Dane, kepek, glüten yem, glüten ve tohum embiryo olarak buğday,
- Dane olarak 'triticale' Tane, kepek, vasat ürün, embiryo ve glüten olarak mısır,
- Malt sapları,
- Malt çimleri,
- Bira posası,

A.2 Yağlı tohumlar, yağlı meyveler, bunların ürünleri ve yan ürünleri (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Kolza tohumu, ekspeller kolza küspesi ve kolza kabukları,
Ayçiçeği tohumu ve ekspeller ayçiçeği tohumu küspesi,
Tohum ve tohum embriyosu olarak keten tohumu,
Tohum ve tohum embriyosu olarak susam,
Tohum embriyosu olarak palmiye çekirdeği,
Tohum embriyosu olarak kabak çekirdeği,
Zeytin,
Zeytin posası (Pirina),
Ekspeller pamuk tohumu küspesi,
Ekspeller soya küspesi,
Bitkisel yağlar (fiziksel ekstraksiyon yöntemi ile elde edilen).

A.3 Baklagil Tohumlar, bunların ürünleri ve yan ürünleri

Nohut kepeği ve kabukları,
Burçak,
Uygun ısıda işlem görmüş fiğ,
Tohum, vasat ürün ve kepek olarak bezelye,
Tohum, vasat ürün ve kepek olarak bakla,
Tohum olarak fiğ ve tohum olarak acı bakla,

A.4 Kök ve Yumru yemler, bunların ürünleri ve yan ürünleri

Şeker pancarı posası,
Patates,
Tatlı patates,
Kök manyok,
Patates posası (patates nişastası elde edilirken ortaya çıkan yan ürün),
Patates nişastası,
Patates proteini ve tapyoka,

A.5 Diğer tohumlar ve Meyveler bunların ürünleri ve yan ürünleri

Keçi boynuzu, kabak, turunçgil, elma, armut, şeftali, incir, üzüm ve bunların posaları, kestane, ceviz, fındık küspeleri, kakao kabukları ve meşe palamutu kalıntıları.

A.6 Yeşil ve kuru Kaba Yem Bitkileri (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Yonca,
Yonca unu,
Üçgül,
Üçgül unu,
Yeşil yemler,
Ot (yem bitkilerinden elde edilen)
Silaj,
Tahıl samanları,
Yemlik kök bitkiler,

A.7 Diğer bitkiler bunların ürünleri ve yan ürünleri (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Melaslar, deniz yosunu unu (İyot miktarını azaltmak için deniz yosunu ezilip yıkanmalıdır.)
Bitki tozları ve bitki kalıntıları,
Bitki protein kalıntıları (Yalnızca yavru hayvanlara verilir.)
Baharat ve otlar,

B.Hayvan Kaynaklı Yem Maddeleri

B.1 Süt ve Süt Ürünleri (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Çiğ süt,
Süt tozu,
Yağsız süt,
Yağsız süt tozu,

Ayran,
Ayran tozu,
Peynir altı suyu,
Peynir altı suyu tozu,
Şekeri azaltılmış (düşük şekerli) peynir altı suyu tozu,
Peynir altı suyu protein tozu (fiziksel muamele ile elde edilmiş),
Kazein tozu ,
Laktöz tozu,
Ekşitilmiş ve kesilmiş süt,

B.2 Balık, diğer deniz hayvanları, bunların ürünleri ve yan ürünleri (Değişik başlık: RG-25/10/2008-27035)

Balık (ruminant hariç), balık yağı ve rafine edilmemiş balık yağı,
Enzim yoluyla elde edilen yumuşakça,
Kabuklu Autolysate, Hydrolysate, Proteolysate (ruminant hariç, katı ve sıvı formda sadece genç hayvanlara verilir.)

Balık unu (ruminant hariç),

B.3 Kümes hayvanı yemi olarak, tercihan aynı hayvan gurubundan yumurta ve yumurta ürünleri

C.Mineral Kaynaklı Yem maddeleri

C.1 Sodyum

Rafine edilmemiş deniz tuzu,
Kaba kaya tuzu,
Sodyum sülfat,
Sodyum karbonat,
Sodyum bikarbonat,
Sodyum klorit,

C.2 Kalsiyum

Lithotamnion ve maerl,
Su hayvanlarının kabukları (Mürekkep balığı kemikleri dahil),
Kalsiyum karbonat,
Kalsiyum Laktat,
Kalsiyum glükonat,

C.3 Fosfor (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Kemik dikalsiyum fosfat çöküntüsü (ruminant hariç)
Deflüor dikalsiyum fosfat,
Deflüor monokalsiyum fosfat,
Calcium, magnesyum phosphate,
Calcium sodyum phosphate,
Monosodyum fosfat,

C.4 Magnezyum

Susuz Magnezyum oksit,
Magnezyum sülfat,
Magnezyum klorit,
Magnezyum karbonat,
Magnezyum fosfat

C.5 Kükürt

Sodyum sülfat

C.6 Potasyum (Ek.R.G.-25/10/2008-27035)

Potasyum klorit

D.Yem Katkı Maddeleri

D.1 İz Elementler (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Demir; Demir (II) karbonat, demir (II) sülfat monohidrat ve/veya heptahidrat, demir (III) oksit, İyot; Susuz kalsiyum iyodat, kalsiyum iyodat hegzahidrat, sodyum iyodür, Kobalt; Kobalt (II) sülfat monohidrat ve/veya heptahidrat, baz kobalt (II) karbonat, monohidrat, Bakır; Bakır (II) oksit, baz bakır (II) karbonat monohidrat, bakır (II) sülfat, pentahidrat, Mangan; Mangan (II) karbonat, mangan oksit ve manganik oksit, mangan (II) sülfat, mono ve/veya tetrahidrat,

Çinko (Çinko karbonat, çinko oksit, çinko sülfat, mono ve/veya heptahidrat),
Mobilden (Amonyum mobildat, sodyum mobildat),
Selenyum (Sodyum selenat, sodyum selenit) .

D.2 Vitaminler, provitaminler ve kimyasal açıdan tam tanımlanmış benzer etkisi bulunan maddeler (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Yem Katkıları ve Premikslerin Üretimi, İthalatı, İhracatı, Satışı ve Kullanımı Hakkında 2002/66 numaralı Tebliğde uygun görülen vitaminler,

Yem maddelerinde doğal olarak ortaya çıkan ham maddelerden elde edilenler,

Tek Mideli hayvanlar için doğal vitaminlere eşdeğer sentetik vitaminler,

Uygun koşullar karşılandığı takdirde, ruminantlar için doğal vitaminlere eşdeğer A, D ve E cinsi sentetik vitaminleri kullanmaya izin verebilir.

D.3 Enzimler (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Yem Katkıları ve Premikslerin Üretimi, İthalatı, İhracatı, Satışı ve Kullanımı Hakkında 2002/66 numaralı Tebliğde uygun görülen enzimler

D.4 Mikroorganizmalar (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

Yem Katkıları ve Premikslerin Üretimi, İthalatı, İhracatı, Satışı ve Kullanımı Hakkında 2002/66 numaralı Tebliğde uygun görülen mikroorganizmalar.

D.5 Koruyucular (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

E 200 sorbik asid,

E 236 silaj için formik asit*,

E 260 silaj için asetik asit*,

E 270 silaj için laktik asit*,

E 280 silaj için propiyonik asit*,

E 330 sitrik asit.

*Silaj için hava şartlarının yeterli fermantasyona izin vermediği durumlarda kullanılır,

D.6 Birleştiriciler,katılaşmayı önleyici müstahzarlar ve katılaştırıcılar (Değişik:R.G.-25/10/2008-27035)

E551b Koloidal silis,

E551c Kieselgur,

E562 Sepiolit,

E558 Bentonit,

E560 Sterit ve kloritlerin doğal karışımı,

E559 Saf kil,

E470 Doğal kaynaklı kalsium sterat,

E561 Vermikulit,

E599 Perlit.

Antioksidan maddeler

E306 doğal kaynaklı tokoferol açısından zengin ekstr

E. İşleme Yardımcı Ürünler

Yem işlemeye mahsus yardımcı elementler

Silaj için işlemeye mahsus yardımcı elementler (Deniz tuzu, kaba kaya tuzu, peynir altı suyu, şeker, şeker pancarı posası, tahıl unu, melas)

Ek-8 Hayvan ve hayvancılık işletmelerinde kullanılan alet ve ekipmanların temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi amacıyla kullanımına izin verilen temizlik maddeleri ve dezenfektanlar (Değişik başlık: RG-17/10/2006-26322)

Potasyum ve sodyum sabunu,
Su ve buhar,
Kireç kaymağı,
Kireç,
Sönmemiş kireç,
Sodyum hipoklorit (çamaşır suyu),
Kostik soda,
Kostik potas,
(Ek dokuzuncu satır:R.G.25/10/2008-27035) Hidrojen peroksit,
Doğal bitki özleri,
Sitrik, parasatik asit, formik, laktik, oksalik ve asetik asit,
Alkol,
Nitrik asit (süt ürünleri üretim ekipmanları için),
Fosforik asit (süt ürünleri üretim ekipmanları için),
Formaldehit.

(Değişik: RG-17/10/2006-26322) Süt sağım ekipmanları ve meme başı temizlik ve dezenfeksiyonunda kullanılan ürünler,
Sodyum karbonat

Ek-9 (Ek: RG-17/10/2006-26322) Bakanlık, tarafından yetkilendirilmiş kuruluştan alınacak yürürlükteki mevzuata uygun faaliyette bulunacaklarına dair noter onaylı taahhütname örneği.

TAAHHÜTNAME

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı adına yapacağım Organik Tarımla ilgili Kontrol ve Sertifikasyon işlemlerini, Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik ile diğer ilgili mevzuat doğrultusunda yürüteceğimi, mevzuat çerçevesinde Bakanlıktan istenen bilgi ve belgeleri eksiksiz ve istenen süre içerisinde göndereceğimi, Bakanlıkça verilen çalışma izni ve yetkinin iptali halinde sözleşme yaptığım, yönetmelikle tanımlanan müteşebbislerle ilgili her türlü bilgi ve belgeyi iptal tarihinden itibaren 20 gün içerisinde Bakanlığa teslim edeceğimi, bu taahhütün yerine getirilmediğinin Bakanlık elemanlarının düzenleyeceği tutanakla belirlenmesinden sonra müteşebbislerin uğrayacağı zararın rayiç fiyatlar üzerinden mahkeme marifetiyle tespitinden sonra, bu zararı yasal faiziyle birlikte gayri kabil-i rücu hiçbir itiraz beyan etmeden ilk talepte ödeyeceğimi, ihtilafların halinde Ankara Mahkeme ve İcra Dairelerinin yetkili olacağını kuruluşum adına kabul ve taahhüt ederim.

Taahhüt eden:
Tarih:
Yetkili isim ve imza:
Firma kaşesi:
Adres: